

RAZISKOVALNA NALOGA

OŠ Gustava Šiliha Laporje

KAJ NAM POVE PISAVA?

(PSIHOLOGIJA IN PEDAGOGIKA)

Mentorica in lektorica:

Albina Avsec, prof.

Avtorica:

Iza Sevšek, 16. 6. 1999

Laporje, marec 2013

Zahvala

Iskreno se zahvaljujem mentorici Albini Avsec za vso pomoč, trud, potrpežljivost in usmerjaje pri delu. Prav tako se ji zahvaljujem za lektoriranje moje raziskovalne naloge.

Rada bi se zahvalila tudi upokojenim učiteljicam OŠ Gustava Šiliha Laporje, gospe Magdi Kavčič, gospe Francki Otorepec in gospe Eriki Samastur, da so odgovorile na moja vprašanja v zvezi z lepopisjem.

Prav posebna zahvala pa gre grafologinji, gospe Jožici Leskovar, za pregled mojih analiz rokopisov in zapis komentarjev k njim.

POVZETEK

Rada imam ljudi in kadar mi je kdo še posebej pri srcu, vselej pogledam, kako piše. Vedno znova me preseneti spoznanje, da ima vsak človek drugačno pisavo, da vsi pišemo različno. Sprva sem presojala, ali pisec piše lepo ali ne, potem pa sem pomislila, da je to pravzaprav povsem subjektivna ocena in da bi bilo zanimivo iz človekove pisave razbrati še kaj več.

Tako sem se začela zanimati za lepopisje, a sem kmalu odkrila, da je to le učenje lepe pisave v šoli, da pa je tista veda, ki nam razkrije osebnostne značilnosti posameznika iz pisave, v resnici grafologija.

Od takrat naprej me je še posebej zanimalo, ali lepopisje z uporabo računalnikov izgublja svoj pomen, ali se dandanes v šoli ocenjuje manj strogo kot v preteklosti, ali desničarji pišejo lepše od levičarjev, ali svojstvenost pisave resnično odraža osebnostne lastnosti, ali na pisavo vpliva tudi razpoloženje pisca, na katerih področjih se uporablja grafološka analiza in ali lahko tudi sama analiziram pisave ljudi.

Dela sem se lotila s pomočjo literature in virov, uporabila sem raziskovalni intervju, zbrala rokopise sošolcev in se nenazadnje lotila še grafološke analize.

Iz intervjujev sem izvedela, da so učenci v preteklosti pri predmetu lepopis, ki je bil ukinjen leta 1959, pisali s peresom v zelene črtaste zvezke, in sicer točno po navodilih učitelja. V iste zvezke so pisali tudi za oceno, pri čemer se je ocenilo dvoje: delo (spis, prepis ali narek) in oblika (pisava). Opismenili so se v prvem, utrjevali pa v drugem in tretjem razredu. Ker takrat še ni bilo računalnikov, so se tudi učitelji zavedali pomena lepega pisanja, saj so se spričevala in pohvale pisali na roko.

Od četrtega razreda naprej začnemo razvijati svojo pisavo, ki nezavedno vselej izraža našo osebnost. Pri grafološki analizi moramo upoštevati: robove, naklon in potek vrstic, nagib, velikost, ritem, hitrost, tekočnost, težo, pritisk, presledke, slog, vezavo in oblikovanje črk, območja (srednje, zgornje, spodnje), lahko tudi okraske in dodatke, vendar slednje ni nujno.

Predvidevala sem, da lahko s pomočjo poznavanja osnovnih zakonitosti grafologije razberem lastnosti človeka iz pisave. Seveda me je najbolj zanimala prav moja pisava, zbrala pa sem še različne pisne predloge nekaterih sošolcev ter se lotila grafološke analize njihovih rokopisov.

Da bi odkrila, ali sem na pravi poti, sem svoje grafološke analize skupaj z različnimi pisnimi predlogami sošolcev poslala izkušeni grafologinji, gospe Jožici Leskovar, ki je dopisala komentarje.

Izvedla sem še primerjavo svojih analiz z njenimi komentarji, da bi ugotovila, katere izmed pokazateljev osebnostnih lastnosti v rokopisih sem uspešno odkrila in katere psihološke značilnosti sem ustrezno razbrala iz pisave. Medtem ko pri določanju oblike pisave in pisnega področja nisem bila vselej uspešna, pa mi je uspelo opazovanje robov, velikosti in pritiska pisave ter nagiba črk.

Ključne besede: pisava, lepopisje, grafologija, osebnostne značilnosti

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	7
2 TEORETIČNI DEL	9
2.1 Zgodovina grafologije.....	10
2.2 Zakonitosti grafologije.....	11
2.2.1 Omejitve grafologije	11
2.2.2 Slog pisave	12
2.2.3 Razpoloženje	12
2.2.4 Pridobivanje vzorca.....	12
2.3 Pokazatelji osebnostnih lastnosti	13
2.3.1 Cone oz. območja.....	14
2.3.1.1 Zgornje območje.....	14
2.3.1.2 Srednje območje.....	14
2.3.1.3 Spodnje območje	15
2.3.2 Naklon osnovne linije.....	16
2.3.3 Velikost	18
2.3.4 Pritisk	18
2.3.5 Povezanost potez.....	19
2.3.5.1 Girlanda	19
2.3.5.2 Arkada	20
2.3.5.3 Oglata oblika.....	20
2.3.5.4 Vijuga ali nitka.....	21
2.3.6 Presledki	21
2.3.6.1 Presledki med črkami.....	21
2.3.6.2 Presledki med besedami.....	21
2.3.6.3 Presledki med vrsticami	22
2.3.7 Robovi.....	22
2.3.7.1 Zgornji rob	23
2.3.7.2 Levi rob	23
2.3.7.3 Spodnji rob	25
2.3.7.4 Desni rob.....	25

2.4 Uporabnost grafologije	26
3 EMPIRIČNI DEL.....	27
3.1 Namen empirične raziskave.....	27
3.2 Metodologija.....	27
3.3 Raziskovalni intervju	27
3.3.1 Intervju z go. Magdo Kavčič.....	28
3.3.2 Intervju z go. Francko Otorepec.....	31
3.3.3 Intervju z go. Eriko Samastur.....	34
3.3.4 Sinteza odgovorov.....	36
3.4 Analize rokopisov	37
3.4.1 Analiza mojega rokopisa.....	37
3.4.2 Analiza drugega rokopisa.....	39
3.4.3 Analiza tretjega rokopisa.....	41
3.4.4 Analiza četrtega rokopisa	43
3.5 Komentarji analiz.....	45
3.5.1 Komentar k analizi mojega rokopisa.....	45
3.5.2 Komentar k analizi drugega rokopisa.....	46
3.5.3 Komentar k analizi tretjega rokopisa	47
3.5.4 Komentar k analizi četrtega rokopisa.....	48
3.5.5 Sinteza primerjave analiz	48
4 RAZPRAVA.....	49
5 ZAKLJUČEK	51
5.1 Predlogi za nadaljnjo raziskavo	52
5.2 Uporabnost raziskovalne naloge	53
6 VIRI IN LITERATURA	54
6.1 Ustni viri.....	54

KAZALO SLIK

Slika 1: Pisava je zrcalo duše [2].....	8
Slika 2: Pisar v starem Rimu [1].....	10
Slika 3: Kitajska pismenka <i>yong</i> ('večen') je vzorčna pismenka za vadbo petih osnovnih kaligrafskih potez [3].....	12
Slika 4: Male črke zgornjega območja [5].....	14
Slika 5: Male črke srednjega območja [5].....	14
Slika 6: Male črke spodnjega območja [5].....	15
Slika 7: Povezava lastnosti z različnimi naklonskimi koti črk [5].....	16
Slika 8: Shema naklonov črk [5].....	17
Slika 9: Girlanda ali kupa [5].....	19
Slika 10: Arkada [5].....	20
Slika 11: Kotna oblika [1].....	20
Slika 12: Nit [5].....	21
Slika 13: Širok zgornji rob [5].....	23
Slika 14: Širok levi rob [5].....	24
Slika 15: Ozek zgornji rob in rastoč levi rob [5].....	24
Slika 16: Širok desni rob [5].....	25
Slika 17: Učni list za uro lepopisja iz leta 1930 [9].....	28
Slika 18: Moj rokopis.....	39
Slika 19: Drugi rokopis.....	40
Slika 20: Tretji rokopis.....	42
Slika 21: Četrti rokopis.....	44

1 UVOD

Lepopisje ne pomeni zgolj lepega pisanja, v preteklosti je bilo celo šolski predmet. Še danes radi pogledamo, ali oseba piše lepo, pa vendar nam lepo pisanje ne razkriva ničesar o tej osebi. Veda, ki nam odkriva osebnostne značilnosti pisca, je namreč grafologija.

Pisava se spreminja ob različnih priložnostih, prav tako pa imamo v najstniških letih drugačno pisavo kot v odrasli dobi. Ker ima vsak posameznik svoj občutek za pisanje, so pisave različne. Nekateri radi pritiskajo na papir, drugi pišejo z mehko roko. Nekateri pišejo zelo hitro, drugi počasi. Nekateri pišejo z levo, drugi z desno roko. Sama sem desničarka in enkrat sem poskusila pisati z levo roko, a na koncu te pisave nihče ni znal prebrati. V današnjem času lepopis izgublja svoj pomen tudi zaradi tehnološke razvitosti. Če odrasli nimajo računalnika, skorajda ne morejo komunicirati s sodelavci v službi. Pisma se sploh ne pišejo več tako pogosto, ker je lažje in hitreje na računalnik napisati sporočilo in stisniti 'pošlji'. Menim, da so imela prav pisma v preteklosti velik vpliv na pisavo. Če si hotel ohranjati stike ali si pisati s sorodniki na daljavo, ti ni preostalo drugega, kot da si na roko napisal pismo. S tem so ljudje razvijali svoj rokopis in ohranjali umetnost lepega pisanja. Tudi dokumenti in oporoške ter podatki na občinah so bili napisani na roko, danes pa jih imajo shranjene le še v arhivih.

Od nekdaj se v šolah vsi učimo lepopisja oziroma lepe pisave, a v preteklosti so veljala strožja pravila pisanja in drugačni načini ocenjevanja. Danes nam čitljivost pri spisu šteje največ eno točko, ocenjuje pa se zgolj pri pisanju pisma, v preteklosti pa si spis pisal negativno že, če si imel slabše berljivo pisavo. Imeli so celo predmet v šoli, ki se je imenoval lepopis. Tam so torej strogo ocenjevali pisavo, kot danes na primer matematiko. Morda bomo v prihodnosti morali imeti računalnike pri vsakem predmetu, morda pa bo lepopisje zopet začelo pridobivati na veljavi.

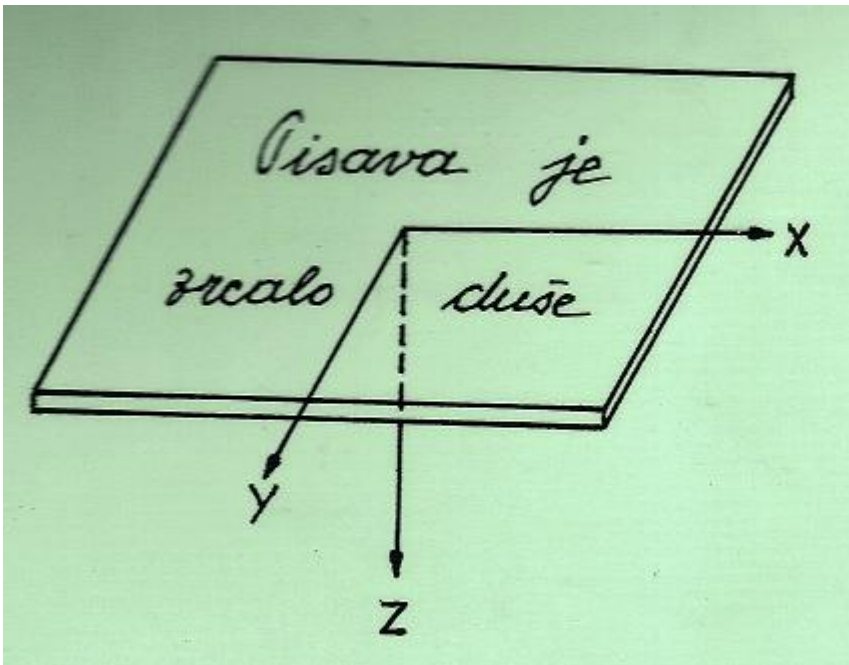
Zaradi vsega tega sem se odločila narediti raziskovalno nalogo in več raziskati o lepopisju in grafologiji. Želela sem raziskati tudi zgodovino lepopisa kot predmeta na naši šoli ter razkriti, kaj mi povedo moja pisava in pisave mojih sošolcev.

Glede na izbrano temo sem se dela lotila z literaturo in preko spleta. Intervjuvala sem upokojene učiteljice OŠ Gustava Šiliha Laporje in jih povprašala o ocenjevanju lepopisa, sama pa sem naredila analize različnih pisnih izdelkov, da bi ugotovila, kako izražajo piščevo osebnost. Za potrditev zadnje hipoteze sem potrebovala še neodvisno mnenje strokovnjakinje s področja pisav. Obrnila sem se na gospo Jožico Leskovar, ki je dodala komentarje k mojim analizam. Pomenile so dodaten izziv za preučevanje tega, katere izmed mojih ugotovitev držijo in katere ne.

Zastavila sem si naslednje hipoteze:

1. Grafologija se je razvijala skozi leta in tako postala pomembna veda v našem življenju.

2. Danes se lepopisje uporablja manj pogosto kot v preteklosti, saj ljudje za pisanje pogosteje uporabljajo računalnik namesto pisem in drugih ročno pisanih dokumentov.
3. Lepopisje se je v preteklosti ocenjevalo strožje in je bilo pomembno pri spisih.
4. Vsak posameznik ima svojo vrsto pisave, ki je odvisna od njegove osebnosti in trenutnega počutja.
5. Desničarji pišejo lepše od levičarjev.
6. S poznavanjem osnov grafologije lahko sama odkrijem nekatere osebnostne značilnosti, ki jih odraža pisava mojih sošolcev.

Slika 1: Pisava je zrcalo duše [2]

2 TEORETIČNI DEL

V zvezi z lepomisjem najdemo v SSKJ naslednja gesla:

1. **lepomisje** -a s (î) **1.** *pisanje z lepimi, čitljivimi črkami; kaligrafija:* gojiti lepomisje **2.** nekdanji učni predmet v osnovni šoli, ki obsega učenje lepe pisave: poučevati lepomisje; zvezek za lepomisje;
2. **kaligrafija** -e ž (î) *pisanje z lepimi, čitljivimi črkami, lepomisje:* gojiti kaligrafijo; srednjeveška kaligrafija / kaligrafija ornamentov; pren. v umetnikovem grafičnem izrazu je značilna likovna kaligrafija // redko *pisava, rokopis:* ponarejena kaligrafija;
3. **lepomisni** -sna -o prid. (î) *nanašajoč se na lepomisje, lepomis:* lepomisne vaje / lepomisna pisava / lepomisni zvezek;
4. **pisanka**² -e ž (i) nekdanji zvezek, ki ima črte: pisanka za lepomisje.

Grafologija pa je v slovarju razložena na sledeč način:

1. **grafologija** -e ž (î) *proučevanje, ugotavljanje človekovega značaja iz njegove pisave:* ukvarja se z grafologijo // veda o tem. [10]

Pisava je izum visokih civilizacij, v katerih so nastale različne vrste pisav, z njimi pa se je razvijalo tudi lepomisje. V značilnostih posameznikove pisave naj bi se kazale njegove osebne in druge psihične karakteristike. S proučevanjem le-teh je nastala grafologija. [2]

K temu, da sem se lotila proučevanja rokopisov sošolcev, so me spodbudile tudi besede Jožka Battestina: »Opazujmo rokopise oseb, ki jih, po našem prepričanju, do neke mere poznamo. Primerjajmo poteze rokopisa z značajem, ki ga tem osebam pripisujemo. Tudi to je pot k samoizobraževanju in dopolnjevanju izkušenj v grafologiji.« [2]

Grafologinja Ruth Gardner, ki pripada ameriški grafološki šoli, posebej poudarja, da je pri analizi pisave potrebno upoštevati tudi, kakšne pisave smo se učili v šoli. Določene kretnje so namreč priučene iz šolskih časov, določene pa prevzamemo kasneje. Sama sem se trudila ostati zgolj v vlogi opazovalca, ki proučuje pisavo, in sem ugotovitve skušala preveriti, saj pisca nisem hotela soditi sama.

Iz rokopisa posameznika je moč ugotavljati določene osebne značilnosti, z analizo lastne pisave pa sem skušala potrditi tudi svoje lastnosti. Hkrati nas analiza pisave lahko vzpodbudi tudi k spreminjanju lastne pisave, lahko nas spodbudi npr. k spreminjanju lastnega podpisa, ki bo bolj ustrezal naši predstavi o nas samih. Lahko pa bomo ugotovili, da se nam naša pisava povsem prilega, in jo bomo pustili takšno, kot je.

Pisava izraža pisca, zato ji pogosto rečemo »izrazna«. Določene izkušnje v preteklosti puščajo globlje in dolgotrajnejše vtise kot druge preteklosti izkušnje. Z razlago vpliva preteklih izkušenj grafolog dobi vpogled v obnašanje pisca.

Prav tako je pisava »umopis«. Vsak del uma se odraža v osebnosti posameznika. Pisanje je eden od načinov izražanja uma, zato grafolog v veliki meri razkrije tudi čustva in misli, ki jih želimo prikriti. [5]

Pisanje vsebuje telesni in psihološki vidik, tj. uporabo ročne spretnosti, ki smo jo pridobili in razvili tekom življenja, in samoizražanje. Otroci, ki se v prvem razredu učijo pisati v istem stilu, bodo ta stil razvili v različne smeri, tako da bo v zgodnji odrasli dobi pisava vsakega izmed njih enkratna in bo izražala njegovo osebnost. [1]

2.1 Zgodovina grafologije

Grafološka znanost se že zelo dolgo uporablja kot orodje za razvijanje zavedanja o človeškem značaju oziroma osebnosti. Pred tri tisoč leti je rimski cesar Neron izjavil, da ne zaupa neki osebi, ker je njena pisava pokazala, da je zahrbtna. Starogrški filozof Aristotel (384–322 pr.n.št.) pa je dejal: »Izrečene besede so znamenja razumske izkušnje, zapisane besede pa so znamenja izrečenih besed. Tako kot vsi nimamo enakega zvoka glasu, tudi nimamo vsi enake pisave.« [5]

Rimski zgodovinar Suetonius (pribl. 69–140 n.št.) je v svoje znamenito delo *Življenja cesarjev* vključil grafološke analize rimskih vladarjev. [1]

Slika 2: Pisar v starem Rimu [1]

Leta 1622 je italijanski zdravnik Camillo Baldo napisal prvo nam poznano knjigo o grafologiji *Kako presojati naravo in osebnost posameznika iz njegovega pisma*, v kateri je obrazložil dejstvo, da vsak pisec piše drugače ter da nihče ne more pisati kot nekdo drug.

Besedo grafologija je prvi uporabil francoski menih Abbé Michon, ki je zbral in raziskal na tisoče vzorcev ter po mnogih letih predstavil svoj sistem analiziranja. Sama beseda grafologija

je grškega izvora in sestoji iz besed *graphein*, kar pomeni »pisati«, in *logos*, kar pomeni »nauk«. S svojimi študenti je ustanovil Pariško grafološko združenje, ki je bilo aktivno do druge svetovne vojne.

Michonov študent, Jean Crépieux-Jamin, je ugotovil, da je potrebno pisavo proučevati kot celoto (gestalt), ne pa kot posamične, med seboj nepovezane lastnosti. Vsak od nas je zapleteno bitje s številnimi lastnostmi, ki tvorijo celoto. Kadar so lastnosti v konfliktu, jih je potrebno ocenjevati eno ob drugi, da bi prišli do ustrezne ocene pisave.

Ob koncu 19. in v začetku 20. stoletja je nemški filozof Ludwig Klages uveljavil grafološke zakonitosti in načela v delih *Pisava in osebnost* ter *Problem grafologije*. Nekatera izmed teh načel še danes uporablja veliko grafologov. Zanje je Klages uveljavil osnovni zakon izražanja, da vsak telesni gib sproža napetost in težnje osebnosti. Vpeljal je tudi koncept »oblikovne ravni«, ki se določa glede na splošni ritem pisanja in ga nekateri grafologi zavračajo. [5]

Dr. Anton Trstenjak, utemeljitelj slovenske grafologije, je kot dijak pred drugo svetovno vojno prisostvoval predavanju Ludwiga Klagesa. Prav slednji je s svojo grafološko usmeritvijo vplival na pionirje slovenske grafologije, na Antona Trstenjaka in Jožka Battestina. [2]

2.2 Zakonitosti grafologije

V grafologiji ni nikoli pomembna vsebina zapisanega besedila, zato so rokopisi v empiričnem delu nelektorirani. Želela sem namreč ohraniti takšne, kot so.

Stili pisave v obvestilu, ljubezenskem pismu, prošnji za službo ali lepopisni vaji se razlikujejo glede na ličnosti in spontanost, a osnovne, bistvene značilnosti rokopisa ostajajo vedno enake.

Analiza rokopisnega vzorca bo verjetno bolj natančna, če je ta nastal spontano, kot če gre za lepopisno vajo. Prav tako je grafologu v veliko pomoč, če je vzorec napisan na brezčrtnem papirju, bolje z nalivnim peresom kot s kemičnim svinčnikom.

Na začetku je pomemben splošni vtis, ali je rokopis urejen ali neurejen, kako leži na papirju, je pisava velika ali majhna, ali daje vtis drznosti ali plahosti. Šele nato se začne poglobljena analiza, pri kateri grafolog upošteva robove, naklon in potek vrstic, nagib, velikost, ritem, hitrost, tekočnost, težo, pritisk, presledke, slog, vezavo in oblikovanje črk, območja (srednje, zgornje, spodnje), lahko tudi okraske in dodatke, vendar slednje ni nujno. [1]

2.2.1 Omejitve grafologije

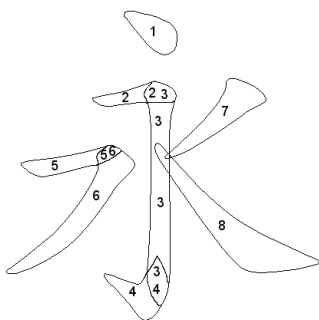
Grafolog lahko napove piščeve reakcije na različne situacije, ne more pa napovedati prihodnosti. Prav tako ne more razbrati točne starosti pisca, razkrije lahko samo stopnjo zrelosti, ki pa ni vselej v skladu s kronološko starostjo. Tudi o spolu lahko samo ugiba. [5]

Grafologija torej ne more določiti starosti, spola in poklica pisca. [1, 11]

2.2.2 Slog pisave

Slog pisave običajno izhaja iz načina, ki smo ga osvojili v šoli. Nekatere šole poučujejo zelo preprosto, zaobljeno pisavo, druge učijo bolj poševen slog in nekatere še vedno poučujejo formalno »italic« pisavo, pa vendar danes v šolah pripisujejo manjši pomen temu, da bi morali otroci obvladati lično, dovršeno lepopisje.

Nekoč so številne otroke v šolah prisiljevali v slog pisanja, ki je bil pogosto v popolnem nasprotju z njihovimi osebnostmi. Ko otrok odrasča, se namreč njegov slog spreminja, npr. oglat preide v bolj zaobljen ali obratno, preprost postane bolj okrašen ali obratno. Če odrasel človek piše v dovršenem lepopisnem slogu, lahko to izraža pomanjkanje izvirnosti. [1]

Slika 3: Kitajska pismenka *yong* ('večen') je vzorčna pismenka za vadbo petih osnovnih kaligrafskih potez [3]

2.2.3 Razpoloženje

Večina ljudi piše lepše v prošnji za zaposlitev kot v pismu prijatelju. Ko delamo zapiske, morda pišemo nečitljivo, ko pišemo opravičilo, se trudimo. Obstajajo torej razlike v slogu glede na namen pisanja, a izkušen grafolog naj bi prepoznal različne vzorce iste osebe, prav tako pa naj bi mu le-ti služili za odkrivanje raznovrstnih vidikov piščeve osebnosti. [1]

2.2.4 Pridobivanje vzorca

Vsak vzorec je odsev pisca v trenutku, ko je rokopis napisan, zato je priporočljivo zbrati več vzorcev ene pisave. Vzorec naj upošteva sledeča pravila:

- Vzemite brezčrten papir, najbolje formata A4.
- Pišite s svojim običajnim kemičnim svinčnikom, nalivnim peresom ali keramičnim svinčnikom, ne pa s svinčnikom ali flomastrom.
- Napišite vsaj sto besed, najbolje stran ali več.
- Vsebina naj ne bo prepisana s predloge in naj ne bo pesem. [5]

2.3 Pokazatelji osebnostnih lastnosti

Posamičen pokazatelj vpliva na vse ostale, saj tudi ena lastnost osebnosti vpliva na druge. Ovrednotiti je torej potrebno celoten vzorec. Najprej pogledamo na rokopis kot na sliko znotraj okvira, ali je urejen, ličen, zanemarjen, neuravnotežen, težak, in sicer tako, da obrnemo papir postrani ter navzdol. Pisavo opazujemo kot celoto in presodimo obliko, ali je urejena ali neurejena, prijetna ali neprijetna, pozitivna ali negativna, fluidna ali toga, preprosta ali napihnjena. Proučimo ritem in harmoničnost pisave, ali je uravnotežena ali poteze tečejo gladko, je prisotna simetrija, ki se kaže v uravnoteženih conah, ali so bele površine harmonične. Vzorec začnemo opazovati na koncu, saj je pisec na začetku pogosto nesproščen. Piščeva čustva ugotavljamo s ponavljanjem potez tako, da poskušamo narediti enake poteze in gibe, kot jih je naredil pisec, in pri tem opazujemo svoja občutja. Poskušamo z različnimi pritiski in velikostmi, z levim, desnim ali pokončnim naklonom ter z različnimi velikostmi in dolžinami v spodnjem delu. [5]

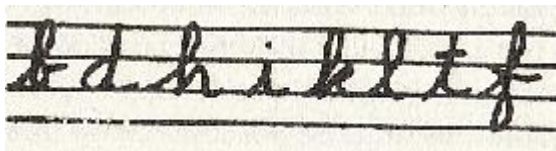
Pokazatelji vplivajo drug na drugega, so pa sledeči:

- **Cone** so deli prostora nad osnovno linijo in pod njo, ponazarjajo pa energijo, ki jo pisec potroši na različnih področjih svojega življenja. Zgornje cone opisujejo duhovna, neotipljiva in mentalna področja življenja, srednje zemeljska, vsakdanja področja, kot so prehranjevanje, oblačenje in spanje, spodnja pa izkazujejo temeljne potrebe človeka, spolnost in materialnost.
- **Osnovne linije** predstavljajo način doseganja ciljev, ki je bodisi optimističen bodisi pesimističen, in pogosto tudi čustveno stanje pisca v času pisanja.
- **Naklon pisave** izkazuje piščevo čustveno usmerjenost in stopnjo kontrole nad čustvi.
- **Velikost črk** ponazarja prostor, ki si ga pisec prilašča, pri čemer pomeni višina stremljenje k veličini, širina pa potreben prostor za uspešno delovanje.
- **Pritisk** se enači z intenzivnostjo in globino čustev v času pisanja.
- **Povezanost potez** odraža piščev odnos do drugih ljudi.
- **Presledki** med črkami kažejo introvertiranost, ekstravertiranost, potlačitev in izražanje, presledki med besedami odkrivajo stopnjo kontakta, ki ga ima pisec s svojo okolico, presledki med vrsticami pa izdajajo občutek za smer in urejenost.
- **Robovi** razkrivajo varčnost, doslednost, strpnost, željo po ugledu in potrebo po sprejetju.
- **Ritem, hitrost in tekočnost** izražajo notranje ravnovesje, sproščenost ali napetost.

2.3.1 Cone oz. območja

Poznamo srednje, zgornje in spodnje območje. Srednje območje je središče našega pisanja. Črke srednjega območja so mali a, c, e, m, n, o, r, s, u, v, z, w, x, okrogli deli malih črk b, d, g, p, q in srednji deli črk f, h, i, j, l, t in y. Zgornje in spodnje območje lahko vsebujeta zanimive znake in vijuge, ki pritegnejo oko. Zgornje območje tvorijo gornji deli črk b, d, f, h, k, l in t ter pika črke i. Spodnje območje pa tvorijo spodnji deli črk f, g, j, p, q, y in z. [1]

2.3.1.1 Zgornje območje

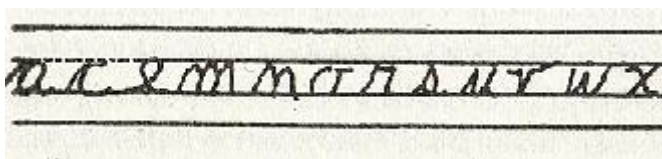
Slika 4: Male črke zgornjega območja [5]

Če ima pisec navado postaviti črke na papirju v zgornje območje, so njegovo obnašanje, občutja in misli osredotočeni na duhovna, verska, politična in druga neotipljiva področja. Polnost oziroma izrazitost (ali odsotnost le-tega) nam pove, kakšen pomen imajo ta področja v piščevem življenju, različna pretiravanja v tem območju pa kažejo na odmik od običajnega na pojmovnem in intelektualnem področju. Grafolog iz tega območja ugotovi, kako pisec deluje, razumeva in občuti znanost, politiko, duhovnost, abstrakcijo, filozofijo, ustvarjalnost in domišljijo.

Dolga, polna zgornja območja razkrivajo razmišljujočega človeka z domišljijo in ustvarjalnostjo, verjetno pa tudi z nerealistično samopodobo.

Pisava, ki je neuravnotežena v škodo zgornjega območja, kaže, da pisec ne pripisuje prevelikega pomena intelektu ali domišljiji oziroma ni pozoren nanju. [5]

2.3.1.2 Srednje območje

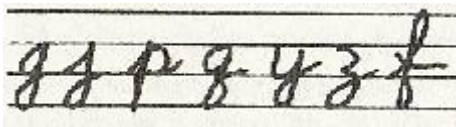
Slika 5: Male črke srednjega območja [5]

Srednje območje vsebuje linije, ki se ne raztezajo niti navzgor niti navzdol, pač pa ostajajo na navidezni ali dejanski pisalni liniji. Način oblikovanja in postavitve teh črk na papir kaže posvetna področja piščevega življenja.

Črke srednjega območja, ki so poudarjene na račun drugih območij, ustrezajo poudarjenemu interesu v medosebnih odnosih na račun materialnih potreb in želja ter intelektualnih vidikov. Taka neuravnoteženost odraža nezrelega ali negotovega pisca. Srednje območje pogosto prevladuje v pisavah mladih v času odraščanja, ki imajo potrebo, da se zavedajo dogajanja okrog sebe ter medosebnih odnosov, saj se tako lahko poistovetijo s procesom odraščanja.

Ob majhnem, nepoudarjenem srednjem območju je običajno poudarek na kateri izmed drugih dveh območij, kar pomeni, da je cena za ta poudarek na področju vsakdanjega življenja. Takemu piscu je najbrž bolj ali manj vseeno, kakšen vtis bo naredil, prav tako pa ne posveča pozornosti izražanju lastnih čustvenih potreb. [5]

2.3.1.3 Spodnje območje

Slika 6: Male črke spodnjega območja [5]

To območje vsebuje vse dvoconske črke, ki se spustijo pod osnovno linijo, ter črko f, edino triconsko malo črko. Skrajnosti v dolžinah kažejo na obseg pozornosti, ki jo pisec namenja zadovoljevanju bioloških potreb in želja, skrajnosti v pritisku kažejo na intenzivnost teh želja, skrajnosti v naklonu razkrivajo pogostnost potrebe, skrajnosti v širini pa količino vpletenih misli in/ali govorjenja.

Spodnje območje ponazarja id ali podzavestni svet, materialnost in temeljne biološke potrebe, iz njega je razvidno zanimanje za fizično in materialno področje, spolnost in ljubezen, čutnost, šport in pustolovščine ter denar in premoženje.

Polne, dolge in široke pentlje v tem območju označujejo aktivno domišljijo, razkazovanje – morda igralca ali atleta, zagotovo pa priljudnega človeka. Polna zaključena pentlja nakazuje tudi potrebo po zadrževanju denarja. Tak pisec verjetno uporablja tudi svoje mišice, še zlasti dolge stegenske mišice.

Neobičajne oblike pentelj v spodnjem območju razkrivajo čudaštvo ali potlačitev potreb in želja, najpogosteje v spolnosti. Pogoste neobičajne pentlje so pokazatelj neobičajnih ljubezni, še posebej pri črki g. Lahko pa so prisotna tudi neobičajna občutja ali vedenje do denarja oziroma premoženja.

Zelo dolge pentlje v spodnjem območju kažejo na močno vpletenost, če se vpletejo v spodnjo vrstico, nakazujejo celo težave v piščevem življenju.

Kotne oblike spodnjih pentelj lahko namigujejo na trajno nezadovoljstvo, sovražnost in morda težave v spolni zadovoljitvi, medtem ko nezaključene pentlje ponazarjajo frustracije na področju nagonov.

Poteza, ki se na katerem koli področju nenadoma ustavi ali spremeni smer oziroma je kotne oblike, kaže na stres ali nerešene zadeve na tem področju piščevega življenja.

Odsotnost pentelj ponazarja materialno in spolno potlačitev. Pisici večkrat izpustijo pentlje pri zadnji črki v besedi, medtem ko so pentlje prisotne v sredini besede. Močna navpična poteza predstavlja trdnost pisca. Če je zaključek močan in odsekan, ima pisec sposobnosti vodenja ali odločnost.

Zelo kratke pentlje v spodnji coni so znak preziranja temeljnih človekovih potreb in materialnega sveta ter ponazarjajo odsotnost fizične aktivnosti ali vpletenosti, poudarek pa je verjetno v enem od drugih dveh območij. [5]

2.3.2 Naklon osnovne linije

Naklon osnovne linije – navidezne linije ali vrstice, na kateri ležijo črke srednjega območja – označuje pesimistično ali optimistično naravnost. Če smo prestrašeni ali brez poguma, potrti ali bolni, se bodo vrstice običajno usmerile navzdol. Če se počutimo ljubljene in izpopolnjene, zdrave in polne svežine, obstaja velika verjetnost, da se bodo vrstice usmerile navzgor. Ker je smer lahko odvisna od piščevega trenutnega razpoloženja, je priporočljivo, da ima grafolog za analizo pisave na razpolago več različnih vzorcev, napisanih v različnih obdobjih. Lahko pa je naraščanje ali padanje vrstic tudi bolj splošna napoved piščevega odnosa do življenja.

Kadar je osnovna linija vzporedna z zgornjim in spodnjim robom papirja, kaže na zanesljivega, zmernega in zadržanega človeka, ki ima svoja čustva pod nadzorom. Lahko pa izraža tudi močno potrebo pisca po kontroli v svojem življenju, da bi se počutil udobno. [5]

Slika 7: Povezava lastnosti z različnimi naklonskimi koti črk [5]

Za lažjo oceno osnovne linije obrnemo list papirja tako, da si ga ogledujemo od strani. Naklon črk se torej povezuje s piščevo čustveno usmerjenostjo in stopnjo kontrole nad čustvi. Okoli

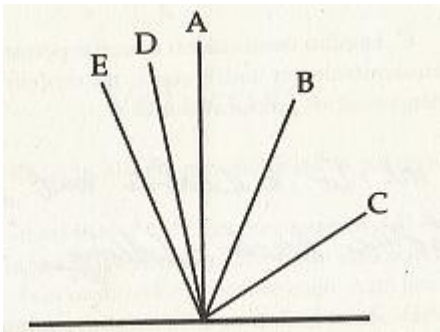
70 odstotkov ljudi piše z rahlo desnim naklonom, 15 odstotkov z levim, 8 odstotkov pa pokončno.

Pisec, čigar pisava se nagiba naprej oziroma v desno, je čustveno usmerjen k prijateljstvu, prihodnosti, odprtosti in uslužnosti. Pisec, čigar pisava je usmerjena v levo, pa se naslanja na preteklost in se odmika od ljudi k samemu sebi. Slednji ima tudi več časa in energije za svoje ustvarjalne dejavnosti.

S čustvenim razpoloženjem se spreminja tudi naklon pisave. Če npr. pišemo opombe med telefonskim pogovorom, ki ni čustveno nabit, ali pa seznam za nakupovanje, obstaja velika verjetnost, da bomo pisali pokončno. Če pa bomo npr. pisali ljubljene osebi, se bo pisava predvidoma nagnila v desno. [5]

Sama sem tako opazila, da sem pri prevajanju besed s pomočjo slovarja črke pisala izjemno pokončno, kar je verjetno posledica dejstva, da sem bila čustveno nemotivirana.

Naklon črk torej odstira povezavo med piščevim notranjim in zunanjim svetom, njegovo reakcijo na dejavnike okolja. [5]

Slika 8: Shema naklonov črk [5]

Zgornja shema ponazarja različne naklone črk:

A – pokončen naklon, kjer piščeva glava kontrolira srce oziroma je pisec trezna osebnost s sposobnostjo kontrole svojih čustev v kriznih situacijah;

B – zmerno desni naklon kaže na sposobnost izražanja mnenj, zaupanje v prepričanje, ekstravertiranost in naklonjenost;

C – izredno desni naklon izraža pomanjkanje samokontrole in zadrževanja, vročekrvnost, intenzivnost in preobčutljivost;

D – zmerno levi naklon nakazuje nagnjenje k premišljevanju oziroma razkriva osebo, ki je objektivna, neodvisna in ima morda težave pri izražanju čustev;

E – izredno levi naklon izraža introvertirano osebo, ki kaže zadržke pri barvah, vzorcih, materialih in izbirčnost pri obleki, avtomobilu ter prijateljih.

Pisci, katerih naklon je neenakomeren, pogosto ne vedo, kako navezati stik z ljudmi, in so običajno nepredvidljivi glede reakcije do drugih. Taki pisci torej črke včasih nagibajo proti drugim, tj. v desno, včasih pa se nagibajo proč od njih, tj. v levo. [5]

2.3.3 Velikost

Velikost pisave je piščeva projekcija lastne pomembnosti in kaže na obseg prostora, ki si ga med ljudmi pisec lasti zase. Velikost je torej merilo piščeve samozavesti.

Pisava šteje za majhno, če vse enoobmočne črke v višino merijo manj kot tri milimetre, o veliki pisavi pa govorimo pri črkah nad štirimi milimetri. Običajna velikost so torej trije milimetri. Za enakomerno uravnoteženost pa morajo biti dvoobmočne črke enake velikosti kot enoobmočne.

Višina črke torej ponazarja piščevo težnjo po veličini in ugledu. Visoka pisava nakazuje, da je pisec ambiciozen in daljnoviden, vendar mu manjka objektivnosti, premišljenosti, zmernosti ali obzirnosti. Majhna pisava razkriva pisca, ki gleda na življenje skozi mikroskop, tj. analitičnega, skromnega in zadržanega človeka, ki ima sposobnost koncentracije, pa tudi varčnega in pikolovskega pri delu.

Širina črke se meri po svoji navpični velikosti. Če je v enoobmočni črki, kot je npr. a, razdalja med potezami navzdol enaka širini, govorimo o srednji širini črke. Če je razdalja večja, gre za široke črke, če je manjša, pa za ozke.

Širina pisave ponazarja obseg življenjskega prostora, ki ga pisec potrebuje oziroma zahteva za svoje delovanje. Široka pisava kaže na piščevo potrebo, da se posveča samemu sebi, izkazuje njegovo samozaupanje, ponos, pomanjkanje discipline ali obzirnosti, iskrenost, prijaznost in družabnost. Ozka pisava razkriva omejevanje, konservativnost, zadrževanje, samodisciplino, plašnost, izoliranost in tudi nezaupljivo naravo pisca.

Neenakomerna velikost izkazuje muhavost, nepredvidljivost, razigranost in razburljivost. [5]

2.3.4 Pritisk

Pritisk je merilo piščeve vitalnosti, intenzivnosti ali odločnosti in kaže bodisi impulze bodisi pomanjkanje le-teh v piščevi osebnosti. Na splošno so poteze navzdol težje, poteze navzgor pa lažje od preostalih delov pisave.

Občutek nadvlade ali napetosti bo povzročil močnejši pritisk kot občutek naklonjenosti in prizadevnosti. Če s prsti preletimo obe strani papirja naenkrat, lahko občutimo, ali so vrstice prišle skozi list ali ne.

Močan pritisk ponazarja globoko čustveno osebnost, močno življenjsko silo in veliko odločnost. Takšen pisec močno doživlja čustvene dogodke, vtise le-teh pa še dolgo ohrani v spominu. Močan pritisk označuje ustvarjalno silo, močan libido, oblastnost, navdušenje in pomnjenje krivic.

Zelo močan pritisk razkriva slabo kontrolirano energijo, nečimrnost, bolezen ali skrivnostnost, v povezavi s počasno pisavo pa zadrževanje, kjer si pisec ne da duška, depresijo in/ali frustracijo.

Rahel pritisk izkazuje tanke poteze, ki na drugi strani papirja ne puščajo nobenega odtisa. Takšna pisava razkriva občutljivo in prizanesljivo naravo, nežno srce, željo po izogibanju trenjem, lahko pa je tudi značilnost osebe, ki se izogiba obvezam.

Če je pritisk neenakomeren oziroma če je ritmičnost pritiska pri potezah navzgor in potezah navzdol neobičajna, lahko kaže na nerešeno jezo ali piščevo občutenje sovražnosti v okolju. Nenadne neritmične poteze so namreč vselej pokazatelj negativne lastnosti. [5]

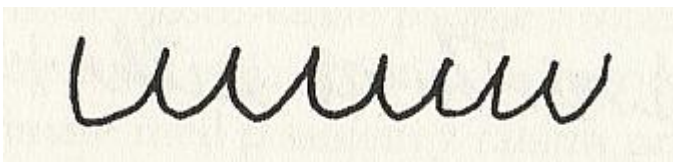
2.3.5 Povezanost potez

Povezanost potez izraža piščev odnos do drugih ljudi. Obstajajo štiri glavne vrste povezovalnih potez in čeprav večina piscev uporablja eno od njih pogosteje kot druge, veliko ljudi uporablja kombinacijo le-teh. [5]

2.3.5.1 *Girlanda*

Gre za okroglo, kupi podobno potezo, kakršne se v splošnem učijo učenci v zahodnih kulturah. Velja za najhitrejšo, najlažjo in najbolj naravno obliko. Ko učenec odraste, se ta poteza bodisi ohrani bodisi spremeni. Girlanda oziroma kupa namiguje na dovtetnost in odprtost do vseh vplivov. Bolj ko je ta kretnja globoka oziroma več ko je v kupi prostora, bolj je pisec dovteten za sprejemanje iz zunanjega sveta. Takšen pisec se želi izogibati konfliktom, je prilagodljiv, prijazen in simpatičen, družaben, ekstravertiran in dober poslušalec. [5]

Običajno kaže na priljudno in družabno nprav, včasih predstavlja bolj »zemeljsko« kot poduhovljeno osebnost. [1]

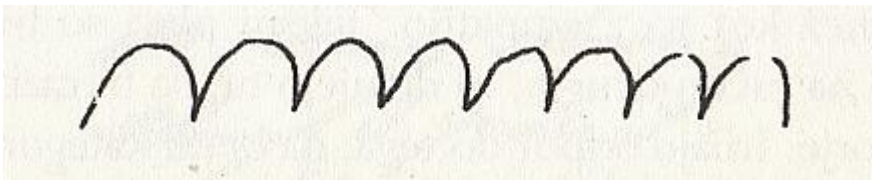

Slika 9: Girlanda ali kupa [5]

Globoka girlanda nakazuje, da je pisec nagnjen k depresiji, da ima veliko sočutja do nemočnih, da je globokomiseln in da nase hitro prevzema bolečine drugih. Plitva girlanda pa namiguje, da je pisec lahkomiseln, površinski, brez omejitev, a vendar ljubezniv. [5]

2.3.5.2 Arkada

Gre za najbolj umetniško, a najmanj naravno obliko, ki je tudi zelo počasna. Pogosto jo izbere pisec, ki čuti potrebo po varnosti, po oddaljitvi od sveta, kar mu omogoča lažje opazovanje in premišljevanje. Arkada je kot dežnik ali roka, dvignjena nad glavo, da bi jo zaščitila. Bolj ko je arkadna poteza obokana, bolj umetniški in zaščitniški je pisec. Plitva arkada pa kaže, da pisec polaga pokrov na stvari oziroma nekaj prikriva. [5]

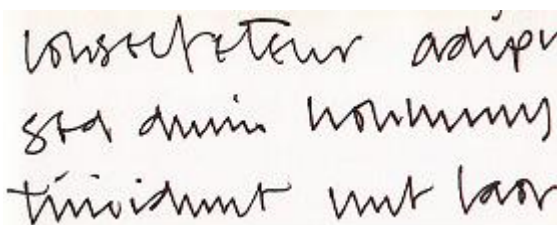
Slika 10: Arkada [3]

Arkadna pisava namiguje, da ima pisec lastnosti umetniškega ustvarjalca, da je zaščitniški, da posveča več pozornosti videzu kot bistvu. Takemu piscu primanjkuje spontanosti, je sramežljiv, zadržan, uraden in individualističen. [5]

2.3.5.3 Oglata oblika

Pri tej obliki gre za najbolj kontrolirano »krčenje in sprostitev«. Za oblikovanje te zelo počasne poteze se mora pisec ustaviti in premišljeno spremeniti smer, kar izraža stres, omahljivost ali neugodje, v katero ga sili nek vzorec, ki ga je sprejel v preteklosti. Takšen pisec je ciljno usmerjen in vztrajen v izpolnjevanju nalog. [5]

Kotna pisava lahko kaže na uravnovešeno osebnost, na trdoto in odločnost. Takšen pisec daje prednost logiki, dejstvom in moči pred intuicijo. [1]

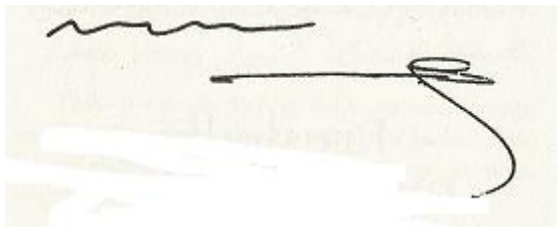

Slika 11: Kotna oblika [1]

2.3.5.4 Vijuga ali nitka

Gre za sestavljeno obliko, ki kaže piščevo obvezo do samega sebe. Takšen pisec ima intuitivno sposobnost, da se dokoplje do začasne identifikacije s čustvi drugih, vendar bolj kot dvoličnež in ne z empatijo. Takšni pisci so bistri, a ne na račun drugih. Ne želijo se zoperstaviti ali prepirati in imajo odpor do tega, da bi jih kategorizirali. [5]

Nitkasta ali vlaknasta vezava lahko kaže na ustvarjalnost in vsestranskost, pa tudi na lenobo, pomanjkljivo odgovornost in diplomatičnost. [1]

Slika 12: Nit [5]

2.3.6 Presledki

Ločimo tri vrste presledkov: presledke med črkami, med besedami in med vrsticami.

2.3.6.1 Presledki med črkami

Prostor med črkami izraža, koliko se pisec zanaša na sodelovanje z drugimi ali pa na svojo lastno intuicijo.

Ozki presledki kažejo na pisca, ki je obvladan, zadržan, prestrašen, zamerljiv, lahko se počuti utesnjenega. Široki presledki pa nakazujejo ekstravertiranost, simpatičnega in razumevajočega človeka, ki pa verjetno razsipava denar. [5]

2.3.6.2 Presledki med besedami

Presledki med besedami običajno zavzemajo enak prostor kot mala črka a na začetku ali na koncu besede, lahko pa so enakomerni ali neenakomerni, široki ali ozki.

Enakomerni presledki odsevajo piščev sproščen odnos do drugih ljudi. Takšen pisec je razumski, samozavesten, uravnovešen in na splošno ne mara pustolovščin. Neenakomerne presledke oblikujejo pisci s spremenljivim odnosom do drugih ljudi, lahko pa izražajo negotovost in težave v komunikaciji.

Ozki presledki izražajo ekstravertiranost, zgovornost, vročekrvnost, negotovost in spontanost oziroma željo po vzdrževanju tesnih in/ali stalnih odnosov z drugimi ljudmi. Široki presledki razkrivajo kritičnega in previdnega človeka, ki pa je tudi omikan, introvertiran, neomajnega

prepričanja, s težnjo po osamitvi in ekstravaganci oziroma s potrebo po lastnem prostoru in odmaknjenosti.

Zelo široki presledki predstavljajo piščevo samoljubje, lahkomišelnost in izrazito potrebo po osamitvi. [5]

2.3.6.3 Presledki med vrsticami

Prostor med vrsticami odseva piščev smisel za orientacijo, njegovo skrb za urejenost in vrednotenje časa.

Enakomerni presledki nakazujejo, da ima pisec sposobnost načrtovanja, da je sistematičen, nepustolovski in dosleden.

Če so ti presledki ozki, kažejo na varčnega, skromnega pisca, ki sprejema hitre odločitve in je brez zadržkov.

Široki presledki so znak objektivnosti, umske gibčnosti, lepega vedenja, organizacije in pomanjkanja spontanosti. Izredno široki presledki med vrsticami lahko pomenijo, da pisec ni v stiku z realnostjo.

Prepletajoče se vrstice odražajo piščevo pretirano vpletenost v aktivnosti in pomanjkanje zadržanosti. [5]

2.3.7 Robovi

Na splošno se razlage grafologov glede robov med seboj nekoliko razlikujejo. Pri rokopisu na običajnem brezčrtnem papirju lahko proučujemo robove, ki izražajo ekstravertiranost ali introvertiranost ter organizacijske sposobnosti. [1]

Robovi razkrivajo piščevo varčnost, doslednost, strpnost ter željo po sprejetju in ugledu, pri čemer so premišljeno izbrani levi, zgornji in spodnji robovi, desni pa je edini spontan. Prav tako robovi kažejo na obseg prostora, ki ga želi pisec zaobjeti oziroma ga že zavzema.

Urejeni robovi pomenijo razumno razporejanje časa in prostora, tj. dobro organizacijo, nepravilni robovi pa lahko izražajo piščevo prizadevnost, strpnost, neorganiziranost, brezskrbnost ali ravnodušnost. [5]

Prav tako so lahko neurejeni robovi odraz vsestranskega in nekonvencionalnega duha, lahko pa tudi šibke samodiscipline in tendence k nezanesljivosti ali celo labilnosti. [1]

Če so vsi robovi ozki, lahko pomenijo piščevo stiskaštvo, pridobitništvo, bolešno radovednost, brezobzirnost, vsiljivost, pa tudi neizmerno sočutje, gostoljubnost in prijaznost. [5]

Lahko pa ozki robovi kažejo na močno potrebo po komunikaciji ali pa razkrivajo kaotičen um, slabo načrtovanje ali celo pomanjkanje spoštovanja do bralca.

Nasproti temu so zelo široki robovi okoli in okoli znak nespretne in muhaste narave. [1]

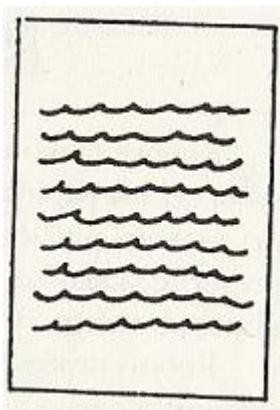
Širina vseh robov lahko kaže tudi na okusnost, osamljenost, vzvišenost in/ali skrivnostnost. [5]

2.3.7.1 Zgornji rob

Nanaša se na stopnjo spoštovanja, ki jo ima pisec do prejemnika, pri čemer širina izraža zadržanost, uradnost, skromnost, visoko spoštovanje bralca, izredno širok zgornji rob pa celo umik. Ozek zgornji rob pomeni neprisiljenost, neposrednost ali celo pomanjkanje spoštovanja do bralca. [5]

Zelo ozek zgornji rob lahko razkriva nestrpnost do pomanjkljivosti drugih ljudi, lahko pa tudi človeka, ki ne trpi odlašanja pri čemer koli.

Nekateri grafologi pojmujejo izredno širok zgornji rob tudi kot znak velikodušne narave. [1]

Slika 13: Širok zgornji rob [5]

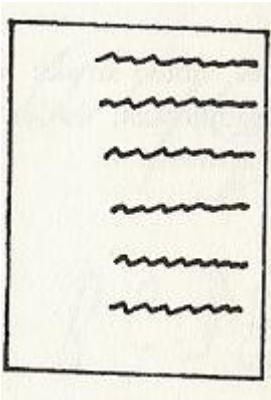
2.3.7.2 Levi rob

Levi rob ponazarja pričakovanje ugleda oziroma željo po njem. Lahko simbolizira prostor, ki ga želi pisec vzdrževati med seboj in ostalimi, razkriva pa tudi gospodarnost pisca.

Urejen levi rob izraža samodisciplino in oliko. [5]

Na splošno pomeni širok levi rob piščevo ekstravertiranost, ozek pa introvertiranost. [1]

Širok levi rob je pokazatelj piščevega samospoštovanja, njegovih visokih meril, bogatega kulturnega ozračja, plahosti, lahko pa nakazuje »nočno ptico«. [5]

Slika 14: Širok levi rob [5]

Ozek levi rob razkriva domačnost, potrebo po priljubljenosti, upravljivost, praktičnost, interes za druge ljudi, nakazuje pa tudi »jutranjega ptiča«. [5]

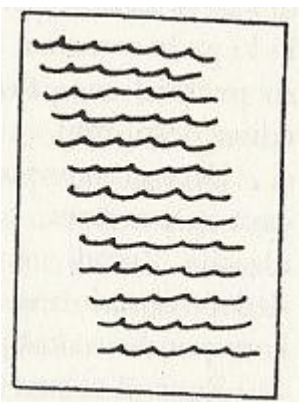
Če je na začetku običajen in se potem razširi, lahko kaže na potrebo po več prostora in neodvisnosti v piščevem prostoru. [1]

Prav tako lahko rastoč levi rob izraža piščevo nepotrpežljivost, naglico, navdušenje, vročekrvnost in pojemajočo upravljivost. [5]

Če se levi rob oži, lahko nakazuje izgubo samozaupanja ali pa preprosto pomanjkljivo načrtovanje. [1]

Prav tako lahko pojemajoč levi rob odkriva plahost, začetno nedružabnost, pomanjkanje spontanosti, nenadzorovano upravljivost in stopnjujočo zaprtost značaja. [5]

Vzrok ni nujno pomanjkanje samonadzora, ampak lahko oženje levega roba pomeni tudi strogo usmerjenost na sporočilo napisanega. [2]

Slika 15: Ozek zgornji rob in rastoč levi rob [5]

2.3.7.3 Spodnji rob

Če je vse pisanje natlačeno zgoraj in nastane nepotrebno širok spodnji rob, le-ta predstavlja pomanjkanje načrtovanja in previdnosti, lahko pa tudi pomanjkanje estetskega čuta.

Če spodnjega roba skorajda ni, je to lahko pokazatelj nezadostnega načrtovanja, pazljivosti ali pa piščeve neomajne odločnosti, da bo spravil svoje misli na papir. [1]

2.3.7.4 Desni rob

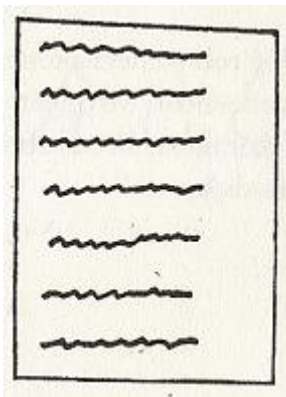
Desni rob izraža razdaljo, ki jo pisec vzdržuje med sabo in drugimi ljudmi.

Urejen desni rob kaže na piščevo nestrpnost, upoštevanje sprejetih pravil ali zaskrbljenost. [5]

Če se oseba trudi doseči enako oddaljenost koncev vrst od desnega roba in hkrati pazi na pravilno delitev zadnje besede, je lahko občutljiva na red in lepoto. Gre torej za esteta, lahko pa za pikolovca in perfekcionista. [2]

Širok desni rob nakazuje strah pred prihodnostjo, čezmerno občutljivost, nerealnost, vzvišenost, nenavadnost, zadržanost ali razsipnost. [5]

Zelo širok desni rob predstavlja nesproščenost, plahost ali nepripravljenost za soočenje s prihodnostjo. [1]

Slika 16: Širok desni rob [5]

Ozek desni rob pomeni iskanje tesnih medosebnih stikov, potrebo po sprejetju ter hkrati priljudnost in vročekrvnost.

Pojemajoč desni rob pomeni pojemajočo zadržanost. [5]

2.4 Uporabnost grafologije

Grafološka analiza se je izkazala za učinkovito na različnih področjih. Tako npr. pri zaposlovanju analiza pisave lahko seznanj delodajalca z nepristranskim opisom primernosti oziroma nadarjenosti za določen poklic.

Grafologija nam pomaga ugotavljati otrokovo stopnjo razvoja. Morebitne težave, kot je npr. disleksija, lahko odkriva že v začetnih fazah. Starše seznanja s čustvenimi ali fizičnimi težavami, ki jih ima otrok, lahko pa pomaga tudi pri odločitvi za pravi študij oz. poklic.

Grafologija pomaga določiti primeren poklic, lahko pa je v pomoč tudi pri spremembi poklicne usmeritve. Pomaga pa tudi upokojencem, saj imajo le-ti mnogo neodkritih talentov, ki jih lahko s pomočjo analize pisave in njenih rezultatov usmerijo k novim ciljem.

Grafološka pomoč je prav tako lahko v pomoč svetovalnim službam in psihologom. [7]

Uporablja se tudi pri forenzikih, četudi je ne smemo zamenjevati s forenzično preiskavo dokumentov. V medicini se lahko uporablja za pomoč pri diagnozi bolezni možganov in živčnega sistema. [6]

Vse to dokazuje, da se uporabnost te vede širi.

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 Namen empirične raziskave

Bistvo moje raziskave je opredeliti pomen lepopisja in grafologije danes, saj sta vezana na pisavo kot tako. Četudi se na prvi pogled zdi, da imata obe nasproten pomen, saj prva vzpodbuja šolsko pisavo, druga pa izraža piščevo samoniklost, menim, da temu ni tako. Prva namreč pogojuje drugo. Če se v šoli ne bi učili pisati in vsekakor se učimo pisati lepo, sploh ne bi znali pisati, posledično pa tudi ne bi mogli razvijati pisave v svojo smer.

Namen empirične raziskave je bil odgovoriti na naslednja vprašanja:

1. Ali je grafologija, ki se je razvijala skozi leta, postala pomembna veda v našem življenju?
2. Ali se lepopisje danes uporablja manj pogosto kot v preteklosti, saj ljudje za pisanje pogosteje uporabljajo računalnik namesto pisem in drugih ročno pisanih dokumentov?
3. Ali se je lepopisje v preteklosti ocenjevalo strožje in je bilo pomembno pri spisih?
4. Ali je svojevrstna pisava vsakega posameznika odvisna od njegove osebnosti in trenutnega počutja?
5. Ali desničarji pišejo lepše od levičarjev?
6. Ali lahko s poznavanjem osnov grafologije sama odkrijem nekatere osebne značilnosti, ki jih odraža pisava mojih sošolcev?

3.2 Metodologija

V raziskavi sem uporabila metodo raziskovalnih intervjujev, metodo grafološke analize pisave, metodo drugega mnenja, metodo analize in sinteze ter delo s knjižnimi viri in viri na svetovnem spletu.

3.3 Raziskovalni intervju

Ker sem želela odgovore na vprašanja v zvezi z lepopisjem iz prve roke, sem se poizvedovanja lotila kar s pomočjo intervjujev, ki sem jih izvedla ob slovenskem kulturnem prazniku, ki smo ga v OŠ Gustava Šiliha Laporje obeležili dne 7. 2. 2013. Po prireditvi je sledila zakuska ob srečanju z nekdanjimi delavci šole, ki sem jo s pridom izkoristila za namene raziskovanja.

V zloženki Slovenskega šolskega muzeja sem zasledila, da lahko v učnih načrtih za osnovno šolo sledimo učnemu predmetu lepopis od leta 1774. Sprva so ga imenovali »pravpisanje«, cilj poučevanja pa je bil pridobitev razločnega in prijetnega rokopisa. Kot samostojni predmet je

bil ukinjen leta 1959. Pri učni uri lepopisja so učenci s peresnikom in črnilom pisali lepopisne črke. [9]

O tem, kakšne spomine na lepopisne vaje imajo in kako so svoje znanje posredovale otrokom v osnovni šoli, sem povprašala tri upokojene učiteljice OŠ Gustava Šiliha Laporje, in sicer go. Magdo Kavčič, go. Francko Otorepec, nekdanji učiteljici razrednega pouka, in go. Eriko Samastur, nekdanjo učiteljico zemljepisa in zgodovine.

Slika 17: Učni list za uro lepopisja iz leta 1930 [9]

3.3.1 Intervju z go. Magdo Kavčič

Lepopisje je bilo kot samostojni predmet v času, ko ste začeli poučevati na laporski osnovni šoli, že ukinjeno, pa vendar imate morda kakšne spomine nanj iz svojega otroštva ali pa izkušnje z ocenjevanjem lepopisja, predvidevam da pri slovenščini, iz let vašega službovanja na šoli, tj. med leti 1962 in 1985.

Katero osnovno šolo ste obiskovali?

Ker je bilo to v času vojne, sem obiskovala nemško šolo. Najprej smo bili pionirji, potem smo bili mladinci. V nemški šoli so nas učili nemški učitelji, ki niso znali nobene slovenske besede. Ko smo prišli v razred, nismo nič kaj znali, a mlad človek veliko povzame. Takrat smo se v šoli učili v nemškem jeziku, kar se danes učimo v slovenskem. Nemška šola je trajala od 41. do 45. leta. Potem smo prišli v šolo po 15., 16. letu, ker smo štiri leta izgubili. A vsi smo takrat, ko se je odprla slovenska šola, hoteli v njo. Po okupaciji se je v Slovenski Bistrici najprej odprla šola, in sicer v bivši meščanski šoli. Ko sem to izvedela, sem že naslednji dan šla peš v Bistrico in prosila takratne učitelje, ali bi se lahko vpisala v šolo. 1. letnik meščanske šole so mi priznali, za 2. in 3. letnik pa smo morali narediti izpite.

Nato sem zaključila učiteljišče v Mariboru. Ko smo začeli učiti v šoli, smo imeli posebej uro lepomisja vsak teden.

Ko sem bila jaz na šoli, so otroci prišli s 7. letom v šolo in so se v 1. razredu morali opismeniti v celoti. Najprej smo se naučili velike tiskane črke od začetka pa tam do božiča, ko smo že poznali velike tiskane črke, pa tudi posamezne besede, pa tudi branja, seveda – to je šlo vzporedno. Ko smo se učili besede, smo se hkrati učili branja. V 2. polletju so prišle na vrsto male tiskane črke (počitnice smo imeli od 20. januarja do 5. februarja) in smo se takole do marca že opismenili, torej najprej velike in nato male tiskane črke. Potem smo imeli čisto malo časa, za oddih, kak dan v marcu, nato pa so nas že čakale nove naloge, namreč otroke naučiti še pisane črke. Tako da smo se takrat naučili že v 1. letu, kar se otroci danes naučijo od 1. razreda do 3. razreda. Otroci so iz prvega razreda morali priti v drugi razred opismenjeni. V naslednjih dveh razredih, najprej v drugem, je sledilo veliko utrjevanja, ker so otroci pozabljali.

Ko ste sami hodili v šolo, je bilo lepomisje šolski predmet. Kakšne spomine imate nanj?

Da, bil je eden izmed mojih najljubših predmetov.

Se spomnite, v katerih razredih so vas učili lepomisja?

Včasih je bil lepomis kot učni predmet, da so se otroci učili lepo pisati že od 2. razreda naprej. Zdaj sem že pozabila, ali že v 1. razredu. V 1. razredu smo se komaj naučili pisati.

Česa so vas učili pri njem?

Pisanja vseh vrst črk. Je pa enim prirojeno to, da lepo pišejo, kot likovno področje. Približno na polovici povojnega časa so, žal, ta predmet ukinili.

Pisanka je zvezek za lepomisje, ki ima črte. Ali ste imeli tak zvezek pri pouku lepomisja?

Imeli smo zvezek, ki je bil vedno v šoli, in vanj smo se otroci s peresnikom lepo počasi učili pisati, nismo še imeli penkal ali kulic. Pisali smo s peresnikom in s peresom (imam ga še doma) poševno gor, poševno dol in se navajali na lepo pisavo. Zvezek smo učenci konec leta nesli domov.

Ali ste imeli tudi učbenik?

Ne.

V SSKJ najdemo pod geslom lepomisje tudi besedno zvezo lepomisne vaje. Ali ste jih imeli pri pouku?

Da. V 1. razredu smo se naučili pisanja, nato pa smo v 2. in 3. utrjevali naše znanje.

Ali je vsebovala črta za zapis črk tri vrstice, za zgornje, srednje in spodnje območje črke?

Da.

Kakšna so bila pravila lepega pisanja?

Pisati smo morali pod točno določenim kotom in natančno po navodilih učitelja.

Kaj je pomenila ocena odlično oz. ocena nezadostno iz lepopisja?

Tudi iz lepopisa smo dajali oceno, če se je kdo posebej potrudil. Ampak jaz rečem, potruditi se mora vsakdo. Je pa to tudi človeku prirojeno, pisava, tako kot likovna vzgoja. Enim je že dano, da lepo pišejo, eni pa pišejo malo bolj nerodno. Vse pa smo navajali na lepo pisavo in otroci so v glavnem lepo pisali. Veliko se je dalo na pisavo.

Kaj je učitelj oziroma učiteljica ocenjevala, samostojni spis ali prepis?

Samostojni spis.

S kakšnimi pripomočki ste pisali?

S peresom.

Na kakšen papir za oceno, brezčrten ali črtast?

Črtast.

Kako bi torej povzeli, kaj je lepopisna pisava?

Je pisava, ki je nekaterim prirojena.

Ali so vas ta predmet učili tudi v času študija?

Ne.

Ali ste kasneje tudi sami poučevali lepopisje?

Da, toda le kot del predmeta.

V okviru katerega predmeta ste poučevali lepopisje?

V okviru slovenščine.

Je bil to le del ocene?

Da.

S katerim delom ocene se je ocena iz lepopisja združila v celostno oceno, ki ste jo vnesli v redovalnico?

S katerim koli drugim testom, spisom ...

Kaj natančno ste ocenjevali pri lepopisju, celostni izgled, urejenost pisave?

Obliko in vsebino.

Ali ste kdaj v kasnejših letih obiskovali tečaj kaligrafije?

Ne.

Grafologija je veda, ki predpostavlja, da je iz pisave moč razbrati osebnost posameznika. Kaj menite o tem? Ali pisava res razkriva pisca?

Da. Sama sem pisala zelo lepo, spomnim pa se sošolca, ki je pisal grdo. Čeprav se je trudil, ni mogel pisati tako lepo kot jaz in še drugi. Tudi osebnost je imel drugačno. Torej s tem lahko sklepam, da je to res.

Kolikor imam prakso iz šole, ni učitelja, ki ne bi otroka navajal na lepo pisanje. Če se le da, rečeš, jih opozoriš: »Pisali bomo lepo.« To še gre v 1., 2., 3. razredu, večji so, manj to zaleže.

Večina jih piše poševno. Potem se je človek nekako sam oblikoval. Tudi otroci smo se potem oblikovali, na višji stopnji. Pisava je stvar človekovega jaza. In se to oblikuje potem. In gledam, da večina mladih ljudi piše poševno.

3.3.2 Intervju z go. Francko Otorepec

Lepopisje je bilo kot samostojni predmet v času, ko ste začeli poučevati na laporski osnovni šoli, že ukinjeno, pa vendar imate morda kakšne spomine nanj iz svojega otroštva ali pa izkušnje z ocenjevanjem lepopisja, predvidevam da pri slovenščini, iz let vašega službovanja na šoli, tj. med leti 1971 in 2002.

Sami ste prestopili prag šole leta 1954/55 in zaključili prva štiri leta šolanja prav tu, v Laporju.

Ko ste sami hodili v šolo, je bilo lepopisje šolski predmet. Kakšne spomine imate nanj?

Da, spomini so čudoviti.

Se spomnite, v katerih razredih so vas učili lepopisja?

Da, v 1., 2. in 3. razredu, kasneje pa le kot del predmeta.

Česa so vas učili pri njem?

V 1. razredu so nas naučili toliko, kot vas danes naučijo v 1., 2. in 3. razredu, saj smo mi v 2. in 3. razredu naš način pisave le še nadgrajevali.

Pisanka je zvezek za lepopisje, ki ima črte. Ali ste imeli tak zvezek pri pouku lepopisja?

Da, še zdaj se spomin, da nas je vsak dan na mizi čakal zvezek z zelenimi platnicami, v katerega smo pisali. Imeli smo ga v šoli v omari in na njem je bilo napisano Lepopis. Bil je šolski zvezek, kjer smo imeli ocenjevanje lepopisa. Šolska naloga ali test, kot rečete danes. Dobili smo recimo tisti zvezek. Ali smo prepisovali ali pa je učiteljica narekovala. In spodaj je bila ocena: delo in oblika.

Ali ste imeli tudi učbenik?

Ne, takrat še ni bilo tako kot je dandanes.

V SSKJ najdemo pod geslom lepopisje tudi besedno zvezo lepopisne vaje. Ali ste jih imeli pri pouku?

Da, učiteljica nam je narekovala zgodbe, mi pa smo jih pisali in s tem utrjevali in vadili.

Ali je vsebovala črta za zapis črk tri vrstice, za zgornje, srednje in spodnje območje črke?

Da, vsaka črka je morala biti prave velikosti. To je bilo točno določeno.

Kakšna so bila pravila lepega pisanja?

Pisali smo točno po navodilih učitelja. Se pravi pod pravim kotom, v pravi velikosti ... Gor, dol.

Kaj je pomenila ocena odlično oz. ocena nezadostno iz lepopisja?

Ocene so imele enak pomen kot danes.

Kaj je učitelj oziroma učiteljica ocenjevala, samostojni spis ali prepis?

Samostojni spis, včasih tudi prepis.

S kakšnimi pripomočki ste pisali?

Imeli smo pero, peresnik in črnilo. Pisali smo s peresom, ki smo ga namakali v črnilo. Imeli smo odprtinice, pa smo vanje dali zamaške, potem to odprli in pisali.

Na kakšen papir za oceno, brezčrten ali črtast?

V mali zvezek s črtami, tisti, ki sem ga prej opisala. Eno vrsto smo vedno spuščali, pa oblika je morala biti, odstavki.

Kako bi torej povzeli, kaj je lepopisna pisava?

Lepopisna pisava odraža neko osebnost, saj ima vsak drugačno pisavo. Jaz sem pisala zelo grdo, čeprav sem se zelo trudila. S pisanjem sem imela izredne muke in sem se morala resnično truditi. To pa zato, ker sem imela dve starejši sestri. Ko sta pisali, sem jaz to gledala in sem pisala kar po svoje. Po dolgih letih pa sem le začela pisati lepo. Vsak se trudi po svojih močeh in vsi pač ne moremo imeti lepe pisave.

Ali so vas ta predmet učili tudi v času študija?

Ne. Takrat smo za to morali poskrbeti sami.

Ali ste kasneje tudi sami poučevali lepopisje?

Da. Prvo leto sem učila v Žičah in Ločah. V Žičah sem imela 2. razred, v 1. razredu v Ločah, 69. leta, pa smo imeli tudi lepopis, a ne na tak način: delo, oblika, temveč smo že v prvem razredu vedno poudarjali, da se lepo piše, lepo oblikuje, pokončno piše, da se črka o zapre, pa da ni bilo tiste površnosti, pa točno g do polovice od roba spodaj, pa k do črte zgoraj.

V okviru katerega predmeta ste poučevali lepopisje?

Poučevala sem ga kot samostojen predmet.

V katerih razredih ste poučevali lepopisje?

V 1. se je sploh poudarjalo, sicer pa se je v 2. in 3.razredu še zelo poudarjala oblika pisave in lepopisje, lepo, čitljivo pisati.

Kako ste poučevali lepopisje?

Točno po navodilih, ki smo jih učitelji morali upoštevati. A gor, dol, že v prvem razredu, in tako so morali pisati.

Kaj je pomenila ocena odlično iz lepopisja, kaj ocena nezadostno?

Isto kot danes.

Je bil to le del ocene?

Da, poudarjala se je oblika pisave in lepopisje.

S katerim delom ocene se je ocena iz lepopisja združila v celostno oceno, ki ste jo vnesli v redovalnico?

Lepopis je bila oblika, združila se je z delom, tj. spisom, prepisom, narekom.

Kaj natančno ste ocenjevali pri lepopisju, celostni izgled, urejenost pisave?

Delo in obliko. Delo so bile slovnične napake. Oblika pa je bila pisava.

Ali ste kdaj v kasnejših letih obiskovali tečaj kaligrafije?

Ne, vendar si zelo želim, saj me lepa pisava res zanima. Ker v bližnji prihodnosti nimam posebnih načrtov, bom to lahko tudi izpeljala.

Na učiteljišču smo imeli v 1. in 2. letniku pri likovni vzgoji prav pisave, različne pisave, tudi kaligrafijo. Moj oče je zelo lepo pisal in prav v spominu imam to lepo pisavo, ki so jo še prej resnično lepo oblikovali. To si želim, vseč mi je to.

Grafologija je veda, ki predpostavlja, da je iz pisave moč razbrati osebnost posameznika. Kaj menite o tem? Ali pisava res razkriva pisca?

Sedaj se premalo poudarja lepopisje, ko imamo računalnik. Meni veliko pomeni, če mi kdo napiše lepo vizitko. Včasih smo si bolj pisali pisma. Če mi je npr. pisal fant pismo in če je grdo napisal, z napakami, jaz nisem nikoli odpisala (smeh).

3.3.3 Intervju z go. Eriko Samastur

Lepopisje je bilo kot samostojni predmet v času, ko ste začeli poučevati na laporski osnovni šoli, že ukinjeno, pa vendar imate morda kakšne spomine nanj iz svojega otroštva ali pa izkušnje z ocenjevanjem lepopisja, predvidevam da pri slovenščini, iz let vašega službovanja na šoli, tj. med leti 1965 in 2000. Sami ste dejali, da ste prvi dve leti poučevali tudi slovenščino.

Ali ste pri zgodovini in zemljepisu tudi kdaj ocenjevali lepopisje?

Na tej šoli sem učila 6., 7. in 8. razred. Pri testih pisave sicer nisem ocenjevala, a takrat se je na šoli vse pisalo: spričevala so se pisala na roko, kakšne pohvale, pač si moral lepo pisati. Sama ne pišem ravno lepo, a je bilo zelo pomembno, da si lepo pisal. Danes se sicer vse piše na računalnik in ni tak problem, prej pa je bilo važno, da si pisal lepo.

Ko ste sami hodili v šolo, je bilo lepopisje šolski predmet. Kakšne spomine imate nanj?

Vidiš, če bi mi bila povedala vnaprej, bi prinesla tisti zvezek. Še sedaj imam na podstrešju te zvezke Lepopis.

Se spomnite, v katerih razredih so vas učili lepopisja?

Da, ko sem sama hodila v osnovno šolo, so nas učili od 1. do 4. razreda.

Pisanka je zvezek za lepopisje, ki ima črte. Ali ste imeli tak zvezek pri pouku lepopisja?

Da, še zdaj jih hranim. V njega smo pisali in se iz njega tudi učili.

Ali ste imeli tudi učbenik?

Ne, samo v zvezek smo pisali lepopis.

V SSKJ najdemo pod geslom lepopisje tudi besedno zvezo lepopisne vaje. Ali ste jih imeli pri pouku?

Da, učiteljica nam je narekovala zgodbe, pisali smo spise in še različne druge vaje.

Ali je vsebovala črta za zapis črk tri vrstice, za zgornje, srednje in spodnje območje črke?

Da, to nam je bilo tudi v pomoč.

Kakšna so bila pravila lepega pisanja?

Pisali smo po navodilih učitelja. On nam je točno povedal, kako moramo pisati. Pod kakšnim kotom, kakšne velikosti itd.

Kaj je pomenila ocena odlično oz. ocena nezadostno iz lepopisja?

Imeli smo ocene od ena do pet. Pravzaprav je bilo pri lepopisju tako: delo je bilo ocenjeno in oblika. Delo je bilo snovno, oblika pa, kako si lepo pisal in kako lepo obliko si imel.

Kaj je učitelj oziroma učiteljica ocenjevala, samostojni spis ali prepis?

Vedno, ko smo pri slovenščini pisali kak spis, se je ocenilo delo in oblika.

S kakšnimi pripomočki ste pisali?

Pisali smo s peresom, ki smo ga namakali v črnilo.

Na kakšen papir za oceno, brezčrten ali črtast?

Črtast. Pisali smo v isti zvezek, ki smo ga imeli za vaje in za snov.

V kakšnem spominu Vam je ostal predmet lepopisje in zakaj?

Ostal mi je v lepem spominu, saj sem se pri njem veliko naučila.

Kako bi torej povzeli, kaj je lepopisna pisava?

Lepopisna pisava je pisava, ki si jo vsak človek razlaga po svoje. Nekateremu je lahko všeč, spet drugemu ne. Vsak pa se seveda trudi pisati čim lepše po učiteljevih navodilih.

Ali so vas ta predmet učili tudi v času študija?

Ne.

Ali ste kasneje tudi sami poučevali lepopisje?

Da, dve leti.

V katerih razredih ste poučevali lepopisje?

V 8. razredu kot del slovenščine.

Kako ste poučevali lepopisje?

Ocenjevala sem predvsem spise.

Kaj je pomenila ocena odlično iz lepopisja, kaj ocena nezadostno?

Enako kot pomeni danes in kot je pomenila v mojih časih.

S katerim delom ocene se je ocena iz lepopisja združila v celostno oceno, ki ste jo vnesli v redovalnico?

Kot sem že povedala, s spisom. Seveda sem bila pozorna tudi na pisavo v testih, vendar je nisem ocenjevala.

Kaj natančno ste ocenjevali pri lepopisju, celostni izgled, urejenost pisave?

Obliko črk, celostni izgled.

Ali ste kdaj v kasnejših letih obiskovali tečaj kaligrafije?

Ne, nimam te želje.

Grafologija je veda, ki predpostavlja, da je iz pisave moč razbrati osebnost posameznika. Kaj menite o tem? Ali pisava res razkriva pisca?

Da, pisava razkriva osebnost posameznika. Sama menim, da vsak ne more pisati lepo, vendar se lahko vsaj potruди izboljšati svojo pisavo.

3.3.4 Sinteza odgovorov

Intervjuvane upokojene učiteljice so potrdile, da se danes lepopisje uporablja manj pogosto kot v preteklosti, saj pisanje z lastno roko nadomešča zapis z računalnikom. Prav tako so potrdile mnenje, da se je lepopis včasih ocenjeval strožje kot danes, saj je predstavljal del ocene, tj. obliko izdelka, ki se je združila z delom, tj. vsebino, snovno ali pri prepisu oz. nareku z oceno slovničnih napak. Dandanašnji se v prvih treh razredih ocenjuje opisno, tako da številčnih ocen ni, lahko pa primerjam ocenjevanje v 8. razredu, kjer lepopisa kot takega med kriteriji ocenjevanja ni, zasledila sem ga zgolj pri besedilni vrsti pismo, kjer se ocenjujeta postavki čitljivost pisave in urejenost izdelka, prinašata pa vsaka po eno od štiridesetih možnih točk.

3.4 Analize rokopisov

Analizirala sem svoj rokopis ter rokopise dveh sošolcev in ene sošolke. Pri analizah velja poudariti, da sem imela pred seboj vselej več rokopisov ene osebe, tudi pisavo iz zvezka in šolskega spisa, ki sta na črtastem papirju. V raziskovalno nalogo pa sem vključila samo rokopise, ki so nastali prav v raziskovalne namene, saj sem sošolce prosila, da pišejo brez črtalnika na brezčrten papir. Pri samih analizah sem se prav tako najbolj opirala prav na te rokopise, ki so nelektorirani.

3.4.1 Analiza mojega rokopisa

Sama imam poudarjeno srednje območje črk, kar je značilno za najstnike, ki jih zanimajo medsebojni odnosi.

Zmerno levi nagib pisave odraža nagnjenje k premišljevanju oziroma razkriva, da sem objektivna in neodvisna, ne zdi pa se mi, da bi imela težave pri izražanju čustev (morda le pri fantih).

Imam bolj majhno kot veliko pisavo, kar morda nakazuje mojo pikolovskost, saj moram najti vsako napako pri matematični nalogi, da jo takoj odpravim, ali pa pri zapiskih, hkrati pa sposobnost koncentracije, saj ne odneham, dokler napake ne odpravim. Vseeno pa pisava ni toliko majhna, da bi odražala mojo skromnost, varčnost ali zadržanost.

Imam zelo izrazit pritisk pisave, saj me medlost in rahlost motita do te mere, da grem celo popraviti črko, ki bi se mi zdela prerahla. V resnici sem globoko čustvena oseba z močno življenjsko silo in odločnostjo. Če me kdo prizadane, se mi to vtisne v spomin. Hkrati me navduši veliko novih stvari, tako da ne vztrajam pri eni aktivnosti. Tako sem obiskovala že ure baleta, plezanja, klavirja, atletike, trenutno pa svoj prosti čas zapolnim z odbojko. Vsaj zazdaj čutim, da sem se v tem športu tudi našla.

Oblika pisave je girlanda, kar pomeni, da sem odprta oseba, dovzetna za zunanje vplive. Sošolci me imajo radi, saj pravijo, da sem prijazna.

Enakomerni presledki med besedami kažejo moj sproščen odnos do drugih ljudi. Prav tako imam pri pisanju enakomerne presledke med vrsticami, kar kaže na sistematičnost, sposobnost načrtovanja in doslednost. Vseeno pa nisem povsem nepustolovska, saj sem se v adrenalinskem parku podala na 4. stopnjo (res pa je, da me 7. stopnja ni zanimala).

Moj levi rob se proti dnu lista razširi, kar odraža mojo potrebo po neodvisnosti in širjenju prostora, ki ga potrebujem zase. Morda pa je tudi v tem viden širok spekter mojih interesov. Spodnji rob je ozek, saj želim na papir spraviti vse svoje misli. Iz istega razloga pa menim, da začnem na novem listu pisati tudi brez zgornjega roba.

Emkratne počitnice z Edom!

Prejšnji teden so bile počitnice. Z družino smo se za en teden odšli smučat v Italijo.

Z sestro Eva sva se sami peljali v gondoli, saj je bila takšna greča, da si imel srečo če si po desetih minutah prišel v njo. Takojšnji pazniki so te kar sami usmerili v točno določeno gondolo. Ko sva se tako vozili, sva vsaka gledali na drugo stran, saj so se vsi pogovarjali vse poruprek in mama mihi do besede pustili. V tej gondoli pa je bil tudi fant, ki je očitno tudi bil sam, saj je v njegovih očeh izžarevala zaskrbljenost in strah, samota. Ampak preveč sem bila zaposlena sama s seboj, da bi se zraven bila zaskrbljena zanj. Bil je čas za izstop. Počakali sva zunaj, da sta prišla še starša, nato pa smo se odsmučali naprej. Ne vem ali je bil naslednji dogodek naključen, saj je vame že naslednji hip nekaj sunilo. Dosti močno, da sem padla. Moj reševalec je bil fant iz gondole. No, bil je tudi povzročitelj nesreče. Pomagal mi je vstati, ter se ves čas opravičeval. Bila sem sva zamežena ampak na srečo me ni nič bolelo. Trenutek kasneje se mi je predstavil: "Res mi je žal, aja, moje ime je Ed. Pridi, greva skupaj nekaj popiti, kakšen čaj bi se prav prilegal." Zdaj so še prišli moji starši, ki so bili malo jezni nanj, vendar so mi vseeno pustili iti z njim na čaj. Kasneje sva z Edom

ugotovila, da živi v istem apartmaju. Postala nra zelo dobra prijateljica in nrako popoldnev nra preživela skupaj. Igrala nra karte, šla na pivo ali pa na sprehod. Včasih nra se tudi smučala skupaj. Tudi najini starši so se spoprijateljili zato je bilo nre skupaj še lažje. Ko je bil čas za odhod domov, nra si izmenjala telefonske številke in Facebook ter se zmenila, da se bova še kdaj videla.

Še danes sem se pogovarjala z njim in se veliko nasmejala. Bile so res enkratne prijateljice.

Slika 18: Moj rokopis

3.4.2 Analiza drugega rokopisa

Sošolcu črke prehajajo iz enega območja v drugo, pri čemer vse silijo v zgornje območje. To izraža njegovo močno domišljijo in naravni intelekt. Če pa bi pogledali zgolj črke kot take, se vse bolj držijo srednjega območja. To pa kaže potrebo po medosebnih odnosih.

Fant ima tudi sicer težave v odnosih z ljudmi. Rad ima 5-letnega brata in ga vsako jutro vodi v vrtec. Sošolec se sploh ne ukvarja s svojo zunanjo podobo, zato v šoli nima pravih/pristnih prijateljev, le-ti so zgolj v obliki odnosov med sošolci, ki torej niso poglobljeni.

Njegova pisava je pokončna, kar pomeni, da sošolec kontrolira srce in izraža samoobvladovanje. Ta lastnost je vidna komaj od 6. razreda naprej, tako da bi bilo zanimivo pogledati pisavo iz četrtega ali petega razreda. Takrat so bili namreč zanj značilni veliki vedenjski odkloni, npr. izbruhi jeze, grožnje sošolcem.

Skromnost in zadržanost se izražata skozi njegovo majhno pisavo, plašnost in izoliranost pa skozi ozkost piščeve pisave.

Pritisk je izrazito neenakomeren med samimi besedami in deli povedi. To izraža njegovo potlačeno jezo in nenehno občutenje sovražnosti v okolju.

Stres, omahljivost in neugodje se izražajo v izjemno počasni, oglati obliki pisave. Fant je sicer levičar, a se pisala oprijema izrazito krčevito, kot da ga sploh ne bi znal držati, poteze pa vleče počasi in z naporom.

Njegova introvertiranost se izraža skozi njegove ozke presledke med črkami in neenakomerne presledke med besedami.

Neenakomerni presledki med vrsticami nakazujejo nedoslednost in piščevo nesistematičnost. To se odraža tudi pri delu v razredu, saj učenec ne dela domačih nalog, nenehno izgublja svoje pisalo, neredno prinaša stvari.

Ozki robovi so na splošno znak pomanjkanja komunikacije, medtem ko ozek levi rob še posebej izraža piščevo introvertiranost, njegova urejenost pa kaže samodisciplino in oliko, lastnosti, ki ju je sošolec od 6. do 8. razreda vsekakor pridobil.

Kako sem preživel počitnice

Med bozičnimi počitnicami sem največ časa preživel pri teti adenki. Živi v slovenski listnici tam sem ostal 5 dni in veliko sem igral igrice. Tam sem bil na bozični večerji in na novo leto. Na bozično večerjo smo se šli k adenki tam nato me čakali 2 presenečenja, 1 presenečenje je bilo bozično darilo ampak 2. presenečenje je bilo kakovito glasno in grozljivo. Med tem ko sem jedel je aleš potegil raso izpred stola in predvidoma do je koflat. Nastavil petarde in rez mehof raso je počilo in potem sem got bil iz-elo bled. Rež mehof raso. Še se nisem sedel, čež mehof k raso sem seel mozič jest. Med tem ko sem jedel sem si mislil do je aleš predvzen in duhovit. To večer ni bil to tmerj koprenil napotim mi do mijsledj atole petarde in abrazenjo. Zelim si da bi bile počitnice izmerj tobo Kolovna.

Slika 19: Drugi rokopis

3.4.3 Analiza tretjega rokopisa

Na prvi pogled je piščev rokopis povsem neurejen, a podrobna analiza pisave pokaže njegove pozitivne lastnosti.

Pri učencu je vidno poudarjeno srednje območje, kar kaže na čas odraščanja, ko nas, mlade, še posebej zanimajo medsebojni odnosi.

Vzporednost osnovne linije z zgornjim in spodnjim robom papirja izraža piščevo zanesljivost, zmernost in zadržanost, torej gre za človeka, ki ima svoja čustva pod nadzorom.

Pri črkah je viden izjemno neenakomeren naklon, kar kaže na to, da fant pogosto ne ve, kako navezati stik z ljudmi, pa tudi da je nepredvidljiv v odzivih.

Velikost črk se spreminja, a na prvi pogled ostaja srednje velikosti. Opaziti pa je širino črk, kar izraža piščevo samozaupanje, ponos, posvečanje samemu sebi, iskrenost in prijaznost. Fant se doma ukvarja s čaranjem in svojo družabnost izraža s prikazovanjem trikov sošolcem in učiteljem, saj jih rad pokaže drugim.

Učenec ima dokaj močan pritisk, kar ponazarja čustveno osebnost, ki globoko doživlja čustvene dogodke in dolgo ohrani vtise le-teh. Sočasno tak pritisk izraža močno življenjsko silo in odločnost.

Pisec uporablja girlando, piše zelo hitro, takšen pisec se izogiba konfliktom, je prilagodljiv, prijazen, simpatičen in dober poslušalec, četudi še ne najbolj družaben.

Zelo široki presledki med besedami ponazarjajo piščevo samoljubje in izrazito potrebo po osamitvi. Menim, da sošolec prav ta čas izrabi za učenje čarovniških trikov.

Tudi presledki med njegovimi vrsticami so dokaj široki, kar lahko izraža, da ga pritegne imaginarni svet.

V ozkih robovih je vidno sočutje, gostoljubnost in prijaznost. Ozek levi rob nakazuje potrebo po priljubljenosti in domačnosti, ozek desni rob pa iskanje tesnih medsebojnih stikov in potrebo po sprejetju.

Za učenca je značilno tudi to, da lahko piše tako z levo kot tudi z desno roko, in sicer z obema hitro, razločno in dokaj berljivo. A ker so ga odrasli navajali na pisanje z desno roko, je prevzel ta način, čeprav je po vsej verjetnosti rojen levičar.

Pogodek med počitnicami:

Bilo je v ponedeljek zvečer ob 23.00 je bilo 1. ura do novega leta, in jaz sem z družino pričakoval novo leto.

Takrat sem gledal televizijo. Potem zadnjih minut smo odšli vna pripraviti rakete in baterije. Brata sem vprašal: "teli, boš ti tudi sprožil rakete?" Rekel mi je "da!". Potem, ko je minilo zadnjih 10 sekund je moj oče odprl kompozicijo, ko je prišlo novo leto smo si vosčili novo leto, in bili smo mi srečni. Nato smo začeli praznovati rakete. Videli smo nebo vs svetlo. Potem se je nova pri sproščanju raket ena raketa ni prižgala, oz sem prišli žel do nje in takrat mi je brat na ves glas rekel: "Ne hodi do rakete, ker se lahko sproži!" Jaz sem ga poslušal in sem šel v stran od rakete, in potem se je res po nekaj sekundah aktivirala raketa. Potem smo odšli v hroo in smo počivali. Ko smo počivali, smo odšli gledat televizijo. Potem, ko je bila ura 2:00 smo odšli spat.

Zjutraj zena se zbudil ob 11:00 in sem se sponj zvečetek novega leta. Pretrsko me je kako hitro bi se lahko zgodila nesreča, če nebi poslušal roket brat

Slika 20: Tretji rokopis

3.4.4 Analiza četrtega rokopisa

Na prvi pogled je sošolkina pisava enakomerna in urejena.

Piše z desno roko in tudi pri tej pisavi je vidno poudarjeno srednje območje, kar kaže na najstnico z močno potrebo po medsebojnih odnosih.

Zmerni levi nagib črk nakazuje osebo, ki je nagnjena k premišljevanju, a sočasno objektivna, neodvisna in ima morda težave pri izražanju čustev.

Pri velikosti in širini pisave črk ni vidno posebno odstopanje, kar kaže na to, da je učenka sicer sposobna, a še ne dovolj samozavestna, da bi se čutila pomembno.

Močan pritisk kaže na globoko čustveno osebnost, močno ustvarjalno silo in veliko odločnost. Slednja se kaže predvsem na športnem področju, saj je sošolka zelo dobra v atletiki, trenira pa tudi odbojko.

Arkadna pisava namiguje, da ima pisec lastnosti umetniškega ustvarjalca, kar se odraža tudi v učenkinem zanimanju za risanje.

Ozki presledki med črkami izražajo njeno obvladanost, zadržanost in zamerljivost. Slednjo po navadi izrazi verbalno, saj nikoli ne obmolkne, kadar jo kdo izziva. Široki presledki med besedami kažejo na kritičnega in previdnega človeka. Enakomerni presledki med vrsticami odražajo sistematičnost, a rahlo vpletanje zgornjih v spodnje vrstice potrjuje njeno vpletenost v vsakršno aktivnost, bodisi učno bodisi športno, in željo po adrenalinu.

Ozkost robov pri učenki nakazuje drugačne lastnosti kot pri prejšnjem učencu. Tukaj gre za njeno veliko radovednost in tudi željo po pridobitništvu, pa naj gre za ocene ali za pokale. Ozek levi rob kaže na njeno praktičnost in zgodnje vstajanje, kar je zanjo zelo značilno.

Načrtovanje počitnice:

Končno je bilo konec šole in začele so se počitnice. Vreme je bilo zelo toplo in sočno sončno. Vesel sem čakala, da bom šli na morje. Pred tem sem pa še parkrat šla s prijateljicama v kino, kjer smo se redno najele sladic, ki smo si jih kupile. Šla sem tudi v Europark, kjer sem si nakupila nove zaboge oblačil za vsa poletja. Potem pa so končno prišle dolgo čakane počitnice na morju.

Dan pred odhodom smo še šli kupiti stvari, ki jih potrebujemo saj bomo šli v vilu na otoku, kjer so same vile in nekatere trgovine z hrano. Naslednji dan smo zgodaj zjutraj šli z avtom proti Italiji. Vožili smo se 6 ur. Najprej mi je bilo v ustu zelo dolgočasno, kasneje pa sem gledala film preko telefona. Ko smo prispeli v pristanišče smo najprej šli v bližnji muzej saj smo imeli še uro in pol časa do odhoda trajekta. Z trajektom smo se štiri ure vozili do kotke. Nato je bila še ena ura z trajektom do našega otoka. Ko smo prispeli do vile je začelo sonce zahajati. Bilo je ~~prečudo~~ prečudovito. Plaža je bila peščena, dadi ni bilo nobene vile, palme so bile ob hiši in morju in sonce se je v morju svetlikalo medtem, ko je zahajalo. Hiša je bila tudi prečudovita nicer je bila vila ampak videz je imela kot grad. Sobe so bile zelo velike in lepe. Naslednji dan sem šla takoj v morje, ki je bilo zelo toplo. Drugi dan bivanja smo se odpeljali do bližnjega stapa. Bil je zelo lep. Šla sem se tudi kopat, vendar je bila zelo mizla. Zvečer smo šli na sprehod ob plaži srečali smo tudi druge ljudi, ki so bivali na otoku.

Slika 21: Četrty rokopolis

3.5 Komentarji analiz

Da bi lahko potrdila zadnjo hipotezo, ki sem si jo zadala, sem potrebovala mnenje grafologa. Na spletu sem našla e-naslov priznane slovenske grafologinje Jožice Leskovar, ki se je nesebično odzvala na mojo veliko prošnjo, da pregleda nastale analize, za kar se ji še enkrat iskreno zahvaljujem.

Ugotovila je, da sem »opravila odlično delo in bi analize kot take lahko skorajda v celoti potrdila«. [8] Kljub temu je napisala nekaj opomb, s katerimi je dopolnila nastale analize. S tem je potrdila mojo hipotezo, da lahko s poznavanjem osnov grafologije proučimo pisave ljudi, ki jih dobro poznamo, četudi to počnemo zgolj ljubiteljsko.

Sama bi dodala, da je pri analizah gospe Leskovar vidno tudi razumevanje načina pisanja posameznih črk, kateremu pa se zaenkrat pri proučevanju osnov grafologije še nisem posvečala. Zanimivo bi bilo sicer ugotavljati, kaj odraža način pisanja posameznih črk, a morda bo to tema mojega prihodnjega raziskovanja. Prav tako se v raziskovalni nalogi še nisem posvečala podpisom piscev, četudi grafologi marsikatero človekovo lastnost razkrijejo prav iz tega. Zaradi ohranjanja anonimnosti sošolcev in sošolk sem opustila celo navajanje njihovih imen.

3.5.1 Komentar k analizi mojega rokopisa

Medtem ko sem sama menila, da imam poudarjeno srednje pisno območje, je ga. Leskovar dodala, da »trditev le delno drži. V tvoji pisavi večji del izstopa zgornje pisno območje. Najlažje boš izmerila prevladujoče pisno območje, če boš za osnovo vzela višino črk srednjega območja. Npr. koliko »a«-jev je visoka tvoja črka »t«.« [8]

Potdila je ugotovitev, da imam zmerno levi nagib pisave, in dodala: »Zmerno levi nagib pisave je pri dekletih tvojih let dokaj pogost. Izraža previdnost v izkazovanju čustev in potrebo dajati vtis nedostopnosti. Ne glede na siceršnjo čustveno globino, slednjo izraža močan pritisk, lahko taka oseba navzven daje vtis čustvene hladnosti. Objektivnost pa ugotavljamo v razmikih med posameznimi črkami. Če je med črkami prostora za 1 piščev »a«, govorimo o objektivnem mišljenju. Neodvisno mišljenje ugotavljamo iz črk »d« in »t«. Če sta nizki, je to znak neodvisnega mišljenja. Neodvisno mišljenje sodi v kategorijo piščevih obrambnih načinov. Praviš, da se ti ne zdi, da bi imela težave pri izražanju čustev. Levi nagib ni znak, da ima pisec težave z izražanjem čustev, je le znak, da je pisec sposoben svoja čustva zadržati. Npr., če se ujeziš, lahko to čustvo zadržiš vsaj za nekaj časa. Pisec z desnim nagibom pa se odzove takoj in le težko zadrži čustveno reakcijo. Seveda je potem odvisno tudi od tega, ali so črke zaprte ali odprte (komunikacija). Kako posamezen kazalec razlagati, je odvisno od posebnosti vsake pisave.« [8]

Trditev, da imam bolj majhno pisavo, je potrdila in zapisala: »Majhna pisava izraža sposobnost koncentracije, stvarnost, neosebnost, objektivnost, sposobnost opazovanja, obenem

pa je tudi znak pretirane občutljivosti, omalovaževanja čustev, lahko tudi nagnjenosti k manjvrednostnemu kompleksu.« [8]

Izrazit pritisk pisave nakazuje mojo odločnost, ki pa jo »poleg močnega pritiska izražajo tudi odločne zaključne poteze na koncu besede«. Drži torej, da imam zelo izrazit pritisk, ki nakazuje tudi močno življenjsko silo ter izraža, da me navdušuje veliko stvari, kar potrjuje tudi »široke zanke pri črkah »g« in »j««. [8]

Trditev, da je oblika moje pisave girlanda, ne drži. Ga. Leskovar je razložila, da so »girlande odprto oblikovane črke »m«, kot »u«. Tvoja pisava je »okrogla pisava«, saj skorajda nima kotov, to pa je znak empatije, prijaznosti.« Potrdila pa je, da sem odprta oseba, dovzetna za zunanje vplive in da me imajo sošolci radi, saj pravijo, da sem prijazna. »Kako se vedeš do soljudi je namreč videti med povezavami med črkami, ker so te girlandne, v obliki črke »u«, drži tvoja trditev.« Dodala pa je, da je v moji pisavi nekaj varoval, ki preprečujejo pretirane zunanje vplive: levi nagib, zaprto oziroma arkadno oblikovane črke »m« in večinoma zaprte črke »o« in »a«. [8]

Sama sem pri pisavi odkrila enakomernost presledkov, ki kažejo moj sproščen odnos do drugih ljudi, gospa Jožica Leskovar pa je dodala: »Presledki med besedami so majhni, kar pomeni, da si družabna oseba. Sposobnost tvegati se kaže v prevladujočem zgornjem pisnem območju, ker imaš obenem tudi spodnje pisno območje široko oblikovano (želja po spremembah in fizičnem gibanju), ter odločnost (močan pritisk ter odločno zaključene črke na koncu besed), je to kombinacija, ki v tvoji pisavi govori, da si upaš, previdnost pa vendarle ostaja (levi nagib in zaprte črke).« [8]

Potrdila je, da se moj levi rob širi. »Kadar se levi rob širi, je pisec besedila živahen, radodaren, temperamenten, nestrpen, nepotrpežljiv, lahko tudi utrujen. Brez strahu hiti v prihodnost in v izzive, ki so še pred njim. Tak človek v danih okoliščinah včasih prehitro reagira. Ostale značilnosti rokopisa povejo, ali se iz neprijetnih situacij reši bolj ali manj težko. Majhen spodnji rob, 1,5 cm ali manj, sporoča, da pisca zanimajo materialni svet, podzavest, čustvenost. Je aktivna pa tudi varčna oseba.« [8]

3.5.2 Komentar k analizi drugega rokopisa

Ga. Leskovar je k analizi pripisala: »Pri tej pisavi je najbolj očitno naslednje: raven levi rob (superego), pripojene poteze oziroma počivajoče točke, padajoče vrstice, veliko popravljanja, črke se skozi besedilo vztrajno manjšajo, ozke, a odprte črke »o« in »a«. Če naštete kazalce povzamem: tvoj sošolec je poln napetosti. Praviš, da ima težave v odnosih z ljudmi. To je lahko zato, ker nikakor ne more izraziti sebe samega, takega kot je, ker ne verjame, da ga bo okolje sprejelo. Svojo gonilno moč je skrčil na minimum. Padajoče vrstice so znak žalosti ali utrujenosti. Odprti, a ozki ovali (»o«, »a«) so znak želje po komunikaciji, ker so ozki pa izražajo strah v medosebnih odnosih. Odprti ovali pri otroških pisavah so tudi znak

dovzetnosti za vplive. Pomisli, kako je, ko si dolgo časa pod pritiskom, razdvojen med tem, kaj zmoreš in kaj si okolica želi od tebe. Tvojemu sošolcu bi dobro delo razumevanje in pogovor, saj je kar nekaj znakov tako v pisavi, kot tudi v tvojem opisu, ki govorijo o veliki notranji žalosti.

Sovražnost do sočloveka tolmačimo iz črk »o« in »a«, če so znotraj njih kaki dodani koti. Agresivnost izražajo tudi kotne povezave, če so množične ali pa če je v pisavi na splošno veliko kotov in močan pritisk. Neenakomeren pritisk pa lahko izraža potlačeno jezo, predvsem pa, da je človek notranje izčrpan, da ne zmore več. Prav zbrati mora vso svojo energijo za kako aktivnost, a mu po začetku hitro upade.« [8]

Potrdila je oglato obliko pisave, ozke robove, ki »so znak potrebe po nadzoru«, »raven levi rob = superego«, neenakomeren pritisk, majhne črke. [8]

Superego ali nadjaz se začne razvijati zadnji iz ega (okrog 3. leta), ko začno starši in drugi ljudje otroka učiti, kaj lahko in česa ne sme, kaj je prav in kaj narobe. Te zapovedi in prepovedi okolja, družbene norme, moralna pravila, se strukturirajo v superego, s čimer družbena (zunanja) kontrola vedenja preide v notranjo. Superego je torej ponotranjeni etični kodeks, ki vsebuje kriterije za to, kaj je dobro/slabo, sprejemljivo/nesprijemljivo. Če jih kršimo, pa nam pošlje občutke krivde in slabe vesti. [4]

Izražen superego pomeni, da se torej sošolec drži pravil, kar je vidno od 6. razreda naprej, ko pri njem ni več zaslediti kršenja norm.

3.5.3 Komentar k analizi tretjega rokopisa

Sama sem menila, da ima pisec poudarjeno srednje območje, ga. Leskovar pa ugovarja: »Tudi v tej pisavi srednje območje ne izstopa od ostalih. Če boš bolj pogledala, boš videla, da so »o«-ji in »a«-ji zelo majhni. Tudi v tej pisavi je nelagodje v medosebnih odnosih izrazito.« [8]

Menila sem, da je oblika pisave girlanda, a je ga. Leskovar ugotovila, da je okrogla z girlandnimi povezavami med črkami.

Presledki niso zelo široki, temveč nihajo. Grafologinja je opisala, da je to videti po »rekah«, tj. belih lisah, ki so videti kot potoki oziroma reke. [8]

Pravilno sem sklepala na spremenljivo velikost črk. »Če črke niso enako visoke in široke, pri tej pisavi so npr. črke »m« in »n« široke, govorimo o nesproščeni višini srednjega območja, to pomeni, da človek čuti pritisk avtoritet, kar v tej pisavi podkrepi še raven levi rob (upoštevanje privzgojenih pravil). Taka oseba zaradi notranjega nezaupanja vase hitro prevzame strinjanje z drugimi. Zato ga ljudje vidijo kot prijazno osebo, ki pogosto pozabi na svoje potrebe (široki razmiki med črkami).« Grafologinja je potrdila tudi močan pritisk in ozke robove. Slednji po njeni presoji izražajo potrebo po nadzoru in varčnosti. [8]

3.5.4 Komentar k analizi četrtega rokopisa

Sama sem menila, da je poudarjeno srednje območje, a temu ni tako. Ugotovitve gospe Leskogar so: »Nekoliko prevladuje zgornje območje, dobro pa je zastopano tudi spodnje. Videti je, da svojo energijo enakomerno uporablja tako na intelektualnem področju, medosebnih odnosih, kot tudi v produktivnosti.« [8]

Zmerno levi nagib, močan pritisk, ozki presledki med črkami, široki presledki med besedami so pravilne ugotovitve.

Velja pa poudariti, da je grafologinja odkrila samoniklost pisave: »Govorimo o originalnosti piščevih potez. Za to obstaja posebna tabela, ki izmeri samoniklost pisave, oziroma koliko svoje individualnosti je pisec vnesel v poteze črk. Tvoja sošolka ima glede na starost že veliko povsem svojih izraznih potez.« [8]

Prav tako je potrdila nekaj osebnostnih značilnosti, npr. da je učenka sposobna, a še ni dovolj samozavestna: »Tudi v tej pisavi je viden superego. Direktni pokazatelj za pomanjkanje samozavesti so velike začetnice, ki so po višini manjše od ostalih črke v zgornjem območju.« [8]

Ozki presledki med črkami izražajo njeno obvladanost, zadržanost in zamerljivost. K tej postavki je grafologinja dodala: »Ozki presledki med črkami so znak subjektivnosti mišljenja, ker ima obenem tudi veliko črk »m« oblikovanih kot žagice, to v kombinaciji lahko podkrepi tvojo trditev.« Zamerljivost po navadi izrazi verbalno, saj nikoli ne obmolkne, kadar jo kdo izziva. Ga. Laskovar meni, da je to lastnost ljudi, ki oblikujejo črko »m« kot žagico, kar »je znak raziskovalnega in analitičnega mišljenja in ti ljudje res zlepa ne odnehajo«. [8]

Rahlo vpletanje zgornjih v spodnje vrstice je poleg aktivnosti znak kreativnosti in domišljije.

3.5.5 Sinteza primerjave analiz

Največje težave pri analizah pisav sošolcev mi je povzročalo določanje oblike pisave. Zase sem menila, da imam girlando, prav tako pri tretjem rokopisu, a je pisava pri obeh okrogla z girlandnimi povezavami med črkami. Pri drugem rokopisu sem pravilno ugotovila, da je pisava oglata. Četrta pisava že kaže samoniklost.

Prav tako nimam poudarjenega srednjega, temveč zgornje pisno območje. Enako je pri četrtem rokopisu, kjer pa je dobro zastopano tudi spodnje območje. Pri drugem rokopisu ni komentarja k pisnemu območju, tako da menim, da sem pravilno ugotovila, da črke prehajajo iz območja v območje in silijo v zgornje. Pri tretjem rokopisu srednje območje ne izstopa od ostalih, čeprav sem sama menila, da je poudarjeno.

Lažje je bilo opazovati robove, velikost in pritisk pisave ter nagib črk, saj so bila razkritja teh pokazateljev vselej ustrezna.

4 RAZPRAVA

1. hipoteza:

Grafologija se je razvijala skozi leta in tako postala pomembna veda v našem življenju.

Hipotezo bom potrdila s pomočjo spletnih virov, ki poročajo, da se grafologija danes uporablja na številnih področjih: delodajalci uporabljajo grafološke analize pri zaposlovanju delavcev, starši za odkrivanje motenj otrok, mladostniki za izbiro poklica, odrasli za zamenjavo poklica, uporabljajo jo psihologi in socialni delavci, prav tako forenziki, pa tudi starostniki za odkrivanje novih interesov. V medicini se uporablja kot pomoč pri diagnozi bolezni možganov in živčnega sistema. Viden je torej širok spekter njene uporabnosti, četudi velja za pseudoznanost.

2. hipoteza:

Danes se lepopisje uporablja manj pogosto kot v preteklosti, saj ljudje za pisanje pogosteje uporabljajo računalnik namesto pisem in drugih ročno pisanih dokumentov.

Hipotezo bom potrdila, saj je iz intervjujev nekdanjih učiteljic razvidno, da so bila nekoč pisma, spričevala, pohvale in številna besedila pisana ročno in so vse tri intervjuvane nekdanje učiteljice poudarile, da je bilo v preteklosti bolj pomembno, da nekdo lepo piše.

3. hipoteza:

Lepopisje se je v preteklosti ocenjevalo strožje in je bilo pomembno pri spisih.

Hipotezo bom potrdila na podlagi raziskovalnih intervjujev. Včasih je bilo lepopisje samostojen predmet, dolgo časa pa so pri pouku slovenščine ocenjevali delo in obliko, pri čemer je delo pomenilo izdelek, oblika pa pisavo. Ocena obeh delov se je združila v eno. Danes vemo, da se lepopis ne ocenjuje več, vsaj s številčnimi ocenami ne, saj imajo učenci v prvih treh razredih osnovne šole, ko se seznanjajo s pravilnim pisanjem, izključno opisne ocene, od četrtega razreda naprej pa je v kriterije za ocenjevanje spisa praviloma vključen pravopis in ne lepopis.

4. hipoteza:

Vsak posameznik ima svojo vrsto pisave, ki je odvisna od njegove osebnosti in trenutnega počutja.

Hipotezo bom potrdila, saj sama grafologija potrjuje, da je moč razbrati osebnostne značilnosti iz pisave. Čeprav v pisnih virih zasledimo, da je pisava odvisna tudi od razpoloženja posameznika, pa lahko izkušen grafolog na podlagi dveh rokopisov ugotovi, ali gre za istega pisca.

5. hipoteza:

Desničarji pišejo lepše od levičarjev.

Hipotezo bom ovrgla, saj v literaturi nisem zasledila razlikovanja med pisavo desničarjev in levičarjev. Prav tako je mnenje, da je nekaj lepo, povsem subjektivno. Menim, da je bila težava levičarjev v preteklosti pisanje s črnilom, saj vlečejo roko za zapisom in posledično lahko razmažejo lasten zapis, dandanes pa že obstajajo posebna penkala za levičarje, ki jim olajšajo pisanje.

Samo hipotezo bi bilo potrebno zastaviti drugače, morda na podlagi vprašanja, ali levičarji težje sledijo lepopisnim pravilom pri učenju pisanja kot desničarji.

6. hipoteza:

S poznavanjem osnov grafologije lahko sama odkrijem nekatere osebnostne značilnosti, ki jih odraža pisava mojih sošolcev.

Hipotezo bom potrdila, saj je grafologinja po pregledu mojih analiz podala mnenje, da so ustrezne, sama pa sem s poglobljeno primerjavo ugotovila, da nekaj mojih ugotovitev res drži, in sicer tiste, ki se nanašajo na robove, velikost in pritisk pisave ter nagib črk.

Zavedam se, da sem šele na začetku poti in da se moje ugotovitve ne morejo meriti z analizo izkušenega grafologa, pa vendar so bili komentarji gospe Jožice Leskovar ne samo dodatna motivacija za moje delo, temveč tudi vzpodbuda za primerjalno analizo in sintezo opravljenega dela.

5 ZAKLJUČEK

Pisava se je skozi leta razvijala in postajala pomemben del našega življenja. Vse se je začelo s hieroglifi v Egiptu. Pisali so na papirus, na kamne, na stene ... Iz tega se je razvila tudi današnja pisava – latinica.

Dandanes za pisanje ljubezenskih pisem, poslovnih pisem, opravičil, uporabljamo kar računalnik, zato pisave ne cenimo več tako zelo, kot smo jo nekoč. Še v času naših babic so imeli v šoli poseben predmet – lepomis, ki ga je danes pri nas nadomestila slovenščina. Pisati se učimo v prvem, drugem in tretjem razredu, nato pa dalje sami razvijamo svojo pisavo. Tudi ocenjevanje lepomisa je imelo v preteklosti velik pomen. Vse tri intervjuvanke, upokojene učiteljice naše šole, so povedale, da je bil izdelek ocenjen za delo (vsebino) in obliko, tj. pisavo. Nekoč se je na ta način ocenjevalo še v osmem razredu.

Iz intervjujev sem izvedela, da so učenci nekdanje vstopili v šolo s sedmim letom starosti in so se že v 1. razredu v celoti opismenili. Na mizi jih je vsak dan čakal zvezek z zelenimi platnicami, na katerem je pisalo Lepomis in ki so ga nesli domov samo ob koncu šolskega leta. Vanj so pisali s peresom, in sicer tako za vajo kakor tudi za oceno, pod točno določenim kotom, pokončno, gor in dol, natanko po navodilih učitelja. Vsaka črka je morala biti prave velikosti, k čemur so pripomogle črte v zvezku. Črko o so zaprli, črko g povlekli do polovice od roba spodaj, črko k do črte zgoraj. Pri ocenjevanju je delo obsegalo spis, prepis ali narek, oblika pa lepo oz. »šolsko« pisavo. Pazili so tudi na odstavke in na celostni izgled.

V 2. in 3. razredu so le še utrjevali in način pisave nadgrajevali, kasneje pa so se sami oblikovali, saj je pisava stvar človekovega jaza. Ker odraža osebnost, ima vsak drugačno pisavo.

V preteklosti ni bilo računalnikov, zato se je tudi na šoli vse pisalo na roko, tj. pohvale, spričevala, in vsi učitelji so se zavedali, kako pomembno je, da tudi odrasli pišejo lepo.

Stili pisave v obvestilu, ljubezenskem pismu, prošnji za službo ali lepomisni vaji imajo določene osnovne zakonitosti pisave. Vse te besedilne vrste se razlikujejo glede na ličnosti in spontanost, a osnovne, bistvene značilnosti rokopisa ostajajo vedno enake.

Ne glede na to, da v različnih obdobjih dneva ali življenja ustvarimo raznovrstne zapise z roko, le-ti nezavedno vselej izražajo našo osebnost. Grafologija je veda, ki iz rokopisa posameznika razkrije njegove osebnostne značilnosti, pri čemer pa tudi zanjo veljajo omejitve. Tako npr. grafolog ne določa spola, starosti in izobrazbe posameznika. Pri grafološki analizi moramo upoštevati: robove, naklon in potek vrstic, nagib, velikost, ritem, hitrost, tekočnost, težo, pritisk, presledke, slog, vezavo in oblikovanje črk, območja (srednje, zgornje, spodnje), lahko tudi okraske in dodatke, vendar moramo paziti, da razbiramo osebnostne lastnosti iz pisave in ne obratno.

Potem ko sem se seznanila s teoretskimi osnovami grafologije, sem najprej proučila svoj rokopis, nato pa sem za analizo rokopisov sošolcev zbrala različne pisne predloge posameznika. Pravilno sem predvidevala, da je dobro začeti z grafološko analizo pri ljudeh, ki jih poznamo. Potrebovala sem samo še rokopise, napisane brez črtalnika na brezčrten papir, in tako smo po dogovoru z mentorico pri slovenščini pisali spis z naslovom Dogodek med počitnicami, ki pa ni bil ocenjen, saj sem hotela ustvariti čim bolj sproščeno vzdušje. Sledilo je ugotavljanje, kaj mi pove pisava sošolcev.

Da bi odkrila, ali sem na pravi poti, sem svoje grafološke analize skupaj z različnimi pisnimi predlogami sošolcev poslala izkušeni grafologinji, gospe Jožici Leskovar, ki mi je dopisala komentarje.

Nazadnje sem primerjala lastna spoznanja z njenimi komentarji in prišla do ugotovitev, da mi je največ preglavic povzročalo določanje oblike pisave in pisnega območja posameznika, lažje pa je bilo opazovati robove, velikost in pritisk pisave ter nagib črk, saj so bila razkritja teh pokazateljev vselej ustrezna.

5.1 Predlogi za nadaljnjo raziskavo

Ob pisanju raziskovalne naloge so se mi porajala številna nova vprašanja. Tako bi bilo zanimivo raziskati, kakšen pomen ima pri grafologiji zapis posameznih črk, kaj okraski in dodatki v pisavi, pa tudi kaj nam pove podpis posameznika, a to so že teme za novo raziskavo.

Pri učencih pa me še posebej zanima, zakaj jih vedno več piše z malimi tiskanimi črkami oziroma zakaj opuščajo pisanje s pisanimi črkami. Morda se bo tudi razvoj same grafološke znanosti zasukal v to smer, namreč v proučevanje osebnostnih značilnosti ljudi, ki v

vsakdanjem življenju pišejo izključno z velikimi in malimi tiskanimi črkami, saj menim, da število le-teh vedno bolj narašča.

5.2 Uporabnost raziskovalne naloge

Povzetek raziskovalne naloge bo objavljen v šolskem časopisu Troblja, v krajevnem tedniku Bistriška Panorama, v časopisu Bistriške Novice ter na spletni strani OŠ Gustava Šiliha Laporje.

Sama naloga bo morda vzpodbudila še katerega izmed sošolcev, da se bo začel zanimati za to, kaj nam pove pisava, katere osebnostne lastnosti pisca se zrcalijo v njej ali vsaj za to, kaj pove njegova pisava o njem samem.

6 VIRI IN LITERATURA

1. Barnett, David V. (1997): Grafologija. Ljubljana: Domus.
2. Battestin, Jožko (2008): Osnove grafologije. Ljubljana: samozaložba.
3. Eight Principles of Yong, [pridobljeno 21. 2. 2013] dostopno na spletni strani: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Yong's_skeleton.png.
4. Freud, Sigmund: Psihoanaliza, [pridobljeno 6. 3. 2013] dostopno na spletni strani: <http://www2.arnes.si/~jcurk/TEORIJE/freud.html>.
5. Gardner, Ruth (2010): Kako razberemo osebnost iz pisave. Ljubljana: Ara.
6. Grafologija, [pridobljeno 6. 3. 2013] dostopno na spletni strani: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Grafologija>.
7. Kaj nam pove grafologija, [pridobljeno 21. 2. 2013] dostopno na spletni strani: <http://www.global-elite.si/kaj-je-grafologija>.
8. Leskovar, Jožica, RE: Velika prošnja (elektronska pošta). Sporočilo za: Izo Sevšek. 5. 3. 2013 [pridobljeno 6. 3. 2013]. Osebno sporočilo.
9. Slovenski šolski muzej – brošura 2010/2011, [pridobljeno 14. 12. 2012] dostopno na spletni strani: <http://www.ssolski-muzej.si/files/events/1023-pedagoskiprogram20102011brosuraa5eb.pdf>.
10. SSKJ, [pridobljeno 14. 12. 2012] dostopno na spletni strani: <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>.
11. Trstenjak, Anton (1986): Človek in njegova pisava. Ljubljana: CZNG.

6.1 Ustni viri

1. Kavčič, Magda, upokojena učiteljica razrednega pouka, 7. 2. 2013.
2. Otorepec, Francka, upokojena učiteljica razrednega pouka, 7. 2. 2013.
3. Samastur, Erika, upokojena učiteljica zemljepisa in zgodovine, 7. 2. 2013.